

EGY AZ ISTEN

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 24. (84.) ÉVF. • 10. SZÁM • 2014. OKTÓBER • ÁRA: 2,50 LEJ

Fotó: Czire Alpár

Istent dicsérő élet

• Ötven után délután – hallom gyakran az idő múlását fájlaló, fanyar ironizálást. Igazságtartalmát nem vitatom, hiszen a Bibliában is írva vagyon, hogy „Életünk ideje hetven esztendő, vagy ha több, nyolcvan esztendő” (Zsolt 90,10) A múltó éveket tudomásul véve, a bibliai Sára is magában nevetve, hitetlenkedve és kétségekkel telten kérdezi: „Miután megvénültem, lehet-e gyönyörűségem?” (1Móz 18,12b)

A kérdés iróniamentes, megfontolt, és hittel teli megválaszo-

lásához ajánlom olvasásra a 92. zsoltár verseit, amelyek egy fához hasonlítva az emberi életet, az Isten alapú öregkor gyümölcstermő áldásait mutatják be. Ilyenformán: „Öreg korban is sarjat hajtának, dús lombúak és zöldek maradnak, és hirdetik: Igaz az Úr, kösziklám ő, akiben nincs álnokság.” (Zsolt 92,15) Kerek egésznek láttatva az emberi életet vallják, hogy az Istennel kezdődik, szükség, hogy Vele is végződjék. Istendicsérettel.

DEMETER SÁNDOR LÓRÁND

A tartalomból:

Öregedés és felelősség

4

Csoda a Fehér-Nyikó mentén

7

Emberül szólni emberhez, Istenhez

17

UNOSZ-konferencia Szentábrahámon

19

Kultúrák kavalkádjában

21

„Az ősz ember előtt kelj fel, és becsüld meg az öreg embert.” (3Móz 19,32)

• Az Unitárius Lelkészek Országos Szövetsége **szeptember 5–6-án** Homoródszentmártonban szervezte meg a hagyományos **Lelkészcsaládok Találkozóját**. A helybeli templomban tartott megnyitó és áhítat után a résztvevők megtekintették a régészeti ásatásokat, és meglátogatták a Román Viktor emlékházat. Az idén *HÍV-ATÁ(R)S, a lelkési hivatás és szolgálat a házastársak szemszögéből* címmel tartottak fórumot. A találkozón 60 személy vett részt.

• **2014. augusztus 8-án**, majd **szeptember 22-én** került sor a **Gondviselés Segélyszervezet háromszéki fiókszervezetének alakuló közgyűlésére**, illetve az elnökségi tagok megválasztására. A Sepsiszentgyörgyön tartott alakuló ülésen 20 személy vett részt, majd szeptember 22-én Árkoson 45 érdeklődő jelenlétében került sor a tevékenységi tervek körvonalozására és a fiókszervezet vezetőségének megválasztására. A fiókszervezet hároméves időszakra megválasztott elöljárói: Gazdag Ildikó (elnök), Erdő-B. Vilmos (alelnök), Buzogány-Csoma István, Czimbalmos Kozma Csaba, Demeter Zoltán, Pájer György, Török István (további elnökségi tagok). A közgyűlés a fiókszervezet ellenőrévé Nagy Beatricét választotta. A fiókszervezethez ez idáig közel fél-száz személy csatlakozott, akik lelkesen vállaltak szerepet a célirányos tevékenységek beindításában és a további szervezetépítésben.

• **Szeptember 27-én Bukarestben**, a román és luxemburgi királyi család képviselőjének jelenlétében, a kolozsvári **János Zsigmond Unitárius Kollégium hat diákja** ünnepélyes keretek között vehette át a **Duke of the Edinburgh's International Award** önkéntes programjának bronz fokozati oklevelét. A János Zsigmond Unitárius Kollégium a világon az első magyar iskolaintézmény, amely a világszerte ismert program részese lett.

• **Szeptember 28-án** tartotta a **Protestáns Teológiai Intézet tanévnyitó ünnepségét**. Az ünnepséget dr. Pásztori-Kupán István teológiai tanár áhítata nyitotta meg, majd dr. Rezi Elek, az intézet rektora tartotta meg évnyitó beszédét. Ezt követte az elsőéves teológiai hallgatók fogadalomtétel. Az összesen 35 hallgató közül heten unitáriusok: Bartha-Pál Aba Korondról, Dénes Erzsébet Homoródszentpálról, Gáspár Mónika Oklándról, Szabó Zsolt Homoródmásról, Szócs Előd Vargyasról, Nagy Zsuzsanna Aranyosrákosról és Magyar Zita Emese Szentháromságról érkeztek. Az Intézet diákságának összlétszáma az idei tanévben 149, amelyből 27-en unitáriusok.

Halottunk

Bedő Béla nyugalmazott unitárius lelkész életének 94. évében, szeptember 6-án elhunyt. 1920-ban született Brassóban, a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégiumban érettségizett 1940-ben. Teológiai tanulmányait a kolozsvári Unitárius Teológiai Akadémián végezte 1940–1944 között. 1955-ben szentelték unitárius lelkésszé a Zsinat kolozsvári ülésén. Gyakorló segédlelkési szolgálatát 1946-ban kezdte Szentivánlaborfalván, ahol 1952-ig végezte munkáját. Ekkor a Datki Egyházközség lelkésze lett, és az is maradt 37 éven át, 1989-ben bekövetkezett nyugdíjazásáig. Azóta többnyire Sepsiszentgyörgyön élt. Temetése szeptember 13-án volt a sepsiszentgyörgyi köztemetőben, a szertartást Kovács István helyi lelkész végezte. Az Egyházi Főhatóság nevében Bálint Bencédi Ferenc püspök, a Háromszék-Felsőfehéri Egyházkör nevében Török István esperes mondott búcsúbeszédet.

Pályázat

A brassói unitárius egyházközségek pályázatot hirdetnek a megüresedett énekvezéri állás betöltésére. Jelentkezhetnek: unitárius énekvezér-képesítő bizony-

lattal rendelkező egyháztagnak, egyenértékű vagy hasonló képesséssel rendelkező más felekezeti egyháztagnak azzal a feltétellel, hogy alkalmazásuk után megszerzik az unitárius képesítést, a megfelelő különbözeti vizsga letételével.

Jelentkezési határidő: 2014. november 1.

Jelentkezni a Brassó Unitárius Egyházközség Lelkési Hivatalában vagy a 0743-159523, 0268-416083 telefonszámon lehet.

Dávid Ferenc-emlékzárándoklat Déván

Az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet (ODFIE) egyházalapító vértanú püspökünk emlékére 1998 óta évi rendszerességgel zárándoklatot szervez. Az emlékzárándoklat helyszíne a dévai vár, melynek falai között 1579 novemberében bekövetkezett haláláig Dávid Ferenc életfogytiglani börtönt szenvedett. A Magyar Unitárius Egyház Főtanácsa 2011-től a zárándoklatot egyetemes egyházi rangú rendezvényé nyilvánította. Emlékzárándoklatunk korábbi kiírásain Erdély különböző tájairól átlagosan ezer személy se-reglett össze a dévai várban.

Az ODFIE és a Magyar Unitárius Egyház szervezésében 17. alkalommal sorra kerülő Dávid Ferenc-emlékzárándoklat folyó év **november 8-án** (szombaton) **14 órakor** kezdődik a dévai várban.

Az emlékzárándoklat alkalmából a szervezők **rajzpályázatot** hirdetnek **kisiskolás diákok számára**, két kategóriában: I–IV., illetve V–VIII. osztályosok részére. Az idei rajzpályázat témája: **Kedvenc jézusi példázat**. Beküldési határidő: november 1. Eredményhirdetésre Déva várában, a zárándoklat napján kerül sor.

Postacím: ODFIE 400105 Cluj, B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9. Email: odfie@odfie.hu

A LÉLEK KENYERE

Istenarc

Leiki békére és boldogságra való törekvésünk egyik fontos állomása a múlttal való megbékélés, a múlt terheinek letevése. Ez nem jelenti azt, hogy megfeledkezünk róla, meg nem történtté tesszük, de terheitől, fájdalmaitól igyekszünk megszabadulni, és nem engedjük, hogy azok a jelenben haragot, fájdalmat keltsenek bennünk.

A valóság azt mutatja, hogy elmenk nem hajlandó egykönnyen szélnek eresztetni a múltat. Szükség van életünkben a számvetésre, hogy mindattól, ami a jelen életünknek fölös terhe, és nem a pillanatnyi feladatokhoz kötődik, megszabaduljunk. Soha sem késő megtenni ezt – és ugyanakkor minden pillanatért kár, amelyet nem felszabadultán, egyedi életünket kellőképpen értékelve, hálsán, boldogan élünk meg.

Bizonyára erre jött rá a bibliai Jákob is, akinek élete Lábán házában beteljesedett. De a sok év, amióta elhagyta a szülői házat, az életében beállt pozitív változás, szép családja, nyugalma, vagyona együttvéve sem tudott igazi lelki békét teremteni benne. Mert egykori jogtalan és lelketlen viselkedése miatt érzett lelkiismeret-furdalása, testvéreinek haragja és a kimondott megbocsátás hiánya olyan terhek voltak, amelyek nem engedték igazán boldognak lenni, örülni mindannak az ajándéknak, ami nyilvánvalóan ott volt életében. Ezért döntött úgy, hogy már nem akarja hordozni tovább ezt a terhet: nem akarja életét félig beteljesedtként élni, nem akar többet önmagával viaskodni gondolataiban, egykori tetteivel, azok indítékaival. Elhatározta, hogy szembenéz múltjával, testvérel, bocsánatot kér, s ha az Úr úgy akarja,

akkor testvére haragja sújtson le rá, ha pedig másként, akkor nyersen feloldozást, egyben megkönnyebbülést is.

Testvérehez közeledve hétszer borult le előtte, ám a haragosnak, bosszúállónak ismert testvér elejébe futott, megölelte és megcsókolta. Semmi nem úgy történt, ahogy Jákob sok éven át gondolta, ugyanis Ézsau már rég letette terhét, már

„Mert amikor megláttam arcodat, mintha Isten arcát láttam volna, olyan kedvesen fogadtál.” (1Móz 33,10)

rég megbocsátott. Ezért volt ő az, aki elejébe futott, és nyakába borult testvéreinek. A találkozásból fakadó sírásban benne volt az egykori fájdalom, a sok-sok éves fájdalomcipelés, a megkönnyebbülés, az öröm.

Ekkor Jákob így szól testvérehez: „amikor megláttam arcodat, mintha Isten arcát láttam volna, olyan kedvesen fogadtál.” Testvérét igazi testvérként látta viszont, aki minden régi fájó dolgot már rég maga mögött hagyott, aki örült testvéreinek, a találkozásnak, és az együttlétet áthatotta a szeretet. A megbocsátani tudó, a megbékélt ember, a szeretni tudó ember arca istenarc.

Szeretném, ha ez az arc lenne a mi igazi arcunk. Reményik Sándor így fogalmaz versében: „Egy istenarc van eltemetve bennem / A rára kódot világszenny alatt. / A rám rakódott világszenny alól, / Kihunyt csillagok hamuja alól / Akarom kibányászni magamat.” (Istenarc) Erre lenne nekünk is szükségünk: kibányásszuk a bennünk rejlő istenarcot, hogy felragyogjon újra, és végre megbékélt és megkönnyebbült, boldog életünk lehessen.

RŰSZ-
FOGARASI
TIBOR

Hogy ez megtörténhessen, elősorsban életünk, múltunk fölös terheit kell helyre tegyük, és szabbá váljunk. Miként?

Eckhart Tolle *Új föld* című írásában írja le azt, hogyha két vadkacsa összekap, a harc ritkán tart sokáig, utána szétválnak, és ellenkező irányban elúsznak. Ezt követően mindkettő néhány erőteljest csap a szárnyával, hogy levezesse

a harc kapcsán benne fölgülemlett energiafölsöleget, majd békésen tovább úszkál, mintha mi sem történt volna. „Eltévedt faj vagyunk” – fogalmaz az író. „Minden természetes dolog, minden virág, fa, és minden állat kulcsfontosságú leckét adhatna nekünk, ha megállnánk, néznénk őket, és figyelnénk rájuk. Kacsáink leckéje így szól: rázd meg a szárnyaidat! Lefordítva: ereszd szélnek a történetedet, és térj vissza a jelen pillanathoz!”

Nekünk is ezt kell tennünk – rázzuk meg magunkat, és ereszd szélnek a fájó dolgokat, mint ahogy Ézsau tette sok-sok évvel a Jákobbal való találkozás előtt. Ha ez nem elég, hiszen néha nincs elég erőnk hozzá – mint Jákob esetében –, gondoljunk arra, hogy bizonyára sok mindenben tévedünk. Úgy, ahogy Jákob is tévedett, s ezáltal sok-sok évet elvesztegetett. Hogy megszabadulhassunk fölös terheinktől, tegyük meg egymás felé a kellő lépéseket, és boruljunk le egymás előtt, ha kell hétszer is, hogy aztán ölelezhessünk, sírjunk, és végre megtaláljuk békénket, hogy újra ragyogjon egymásra istenarcú tekintetünk.

Öregedés és felelősség

LAKATOS CSILLA

• Az öregedésről szólni manapság társadalmunk egyik legérzékenyebb pontjának érintését jelenti. Talán azért, mert az öregséget „problémának” tekintjük, és nem szeretjük, ha ezzel szembesítenek bennünket. A ma embere számára az öregség ugyanolyan tabunak számít, mint a halál. Olyan „dolog”, amiről sem gondolkodni, sem beszélni nem szokás. Pedig az öregedés folyamata, és a vele járó feladatok társadalmunkat, vallási közösségeinket, családjainkat egyaránt közvetlenül érintő kérdés.

Ahhoz, hogy megértsük az idősek szerepét ma, először múltbeli helyzetüket kell ismernünk. Tisztában kell lennünk azzal, hogy párszáz évvel ezelőtt kifejezetten ritkaság számba ment, ha valaki magas kort ért el. A régmúlt századok közgondolkodását híven tükrözik a szépirodalmi művekben szereplő kigúnyolt, megvetett, nemritkán komikusan ábrázolt öregek.

Az ókor óta folyamatosan növekszik a remélhető életkor. Míg a rómaiak idején az átlag életkor 18 év volt, addig az a 17. században „már” 25 esztendőre növekedett. Majd a javuló egészségügyi viszonyoknak köszönhetően a 18. században hirtelen nőni kezdett a születéskor várható életkor. Az elmúlt száz év sikeres orvostudományi, közegészségügyi, gazdasági, szociális fejlődése révén az emberek élettartama ma is folyamatosan emelkedik, s ezzel együtt egyre nagyobb lesz az idős korosztály aránya.

Furcsa módon mindeközben társadalmunk berendezkedése a fiatalra és szépre fogékony. Elég, ha csak a reklámokra gondolunk, melyek a társadalom aktuális „vágyott képét” igyekeznek bemutatni, azt, hogy hogyan szeretnénk magunkat látni. Ezek a hirdetések azt sugallják, hogy legyünk gyönyörűek, egészségesek, azaz maradjunk fiatalok. S mi sokmindent megteszünk, hogy a fiatalság látszatát fenntartsuk. Nem akarunk szembenézni saját öregségünkkel vagy öregedésünkkel, mert az olyan, mintha a saját vereségünket ismernénk be.

Az öregedés: társadalmi probléma

Az öregedés kérdése mára meghaladja az egyéni szintet, s sürgető, megoldásra váró társadalmi kérdéseket vet fel. Társadalomtudósok nemrégiben több rendkívül fontos demográfiai összefüggésre irányították a figyelmet. Ezek közül az egyik az, hogy ahol a születések száma magas, ott az idősek létszámaránya alacsony, és fordítva. A társadalmi, politikai, gazdasági és vallási tényezők együttes hatása következtében a születések arányszáma a gazdaságilag legkevésbé fejlett országokban a legmagasabb. Azaz: minél fejlet-

tebb egy ország, annál nagyobb az öregek aránya, illetve minél fejletlenebb egy ország, annál nagyobb benne a fiatalok aránya. Ez az ellentmondásos jelenség számos más tényezővel jár együtt. E helyen csak néhányra térünk ki:

– az idősek aránya a társadalomban folyamatosan növekszik az átlagéletkor és a várható élettartam növekedésével, valamint a generációk közötti arányok eltolódásáva;

– ha egyre nagyobb arányban vannak jelen egyre idősebb emberek a társadalomban, akkor várhatóan növekszik az életviteli támogatásra, gondozásra szoruló aránya is, ennek valószínűsége a nagyon idősök számának gyors emelkedésével tovább növekszik;

– az idősellátás szempontjából kiemelkedő jelentőségű az egészségben eltöltött évek száma a várható élettartamhoz viszonyítva, ami jól jelzi, hogy az életkor növekedésével egyre több egészségi problémával kell számolni, s ez egyre nagyobb terhet jelent a társadalmi ellátórendszereknek. (A demográfiai adatok szerint jelenleg Romániában a születéskor várható időtartam nők esetében 78,1, férfiak esetében 71 év, miközben az egészségben várható évek száma nők esetében 57,1, férfiaknál 57,5 év. Magyarországon a születéskor várható időtartam nők esetében 78,8, férfiak esetében 71,6 év, az egészségben várható évek száma pedig nők esetében 59,1, férfiaknál 57,6 év.) Térségünkben ez a mutató meglehetősen kedvezőtlen az európai átlaghoz viszonyítva, s ez azt jelenti, hogy a nyugati átlaghoz képest nálunk az idősek korban hamarabb és nagyobb számban kerülnek olyan helyzetbe, hogy növekvő gondozási szükséglet nyomán ellátásra szorulnak;

– általában elmondható az, hogy a nők a várható élettartam és az egészségben eltöltött évek terén kedvezőbb képet mutatnak a férfiakhoz viszonyítva, illetve több támpont utal arra, hogy a nők nagyobb sikerrel járnak a betegség-felismerés, a betegséghez való viszonyulás és az egészség megőrzésére tett erőfeszítések terén;

– a nők várható élettartamának növekedése nyomán egyre nagyobb súlyt kap az egyedül maradó idős nők életviteli támogatása és gondozása.

A társadalom gazdaságilag átalakult szerkezete, a piacgazdaság megjelenése egyre inkább az időskorú lakosság perifériára kerülését jelentette, ami a produktív tevékenységek végzésének lehetőségét „kizárta”. A közéletben az idősek helyét fokozatosan átvették a fiatalok. Tendencia, hogy vezető pozíciókba egyre gyakrabban fiatalok kerülnek. Kevés területen működnek sikeresen, nem mellőzöttek időskorú emberek – ilyenek például a tudományos és az irodalmi élet ismert szereplői.

Bár a hosszú életkor ma is tiszteletet ébreszthet, a tudás ma már fiatalon is „megszerezhető”, így az nem csak az öregek privilégiuma. Az emberiség történelmének hosszú korszakain keresztül az idős ember egyet jelentett a tapasztalattal, amit csak az életkor előrehaladtával lehetett megszerezni. Az idősek voltak a hagyományok letéteményesei. Mára ez az értékük gyakran feledésbe merül, s a fiatal nemzedék gyakran átsiklik afölött, hogy tapasztalati tudás csupán könyvekből ma sem sajátítható el.

A felsorolt példák a „fejlett” társadalmak szerkezeti és szemléleti változásaira vonatkoznak. Kivételt szép számmal találhatunk a „fejlődő” és a „harmadik világ” társadalmában is éppúgy, mint Délkelet-Ázsia egyes országaiban.

Család és elöregedés

Az „előregedés” ténye a családokat is új helyzet elé állította. A minden korcsoportban növekvő élettartam olyan jelenség, amelyre az emberiség eddigi történelmében még soha nem volt példa. Azzal, hogy várhatóan egyre több lesz a négygenerációs család, új szerepek és feladatok jelennek meg, amelyek legtöbbször csupán rendkívüli erőfeszítések árán oldhatóak meg.

Az európai felmérésekből például az derül ki, hogy az 55–65 év közöttiek több mint fele még dolgozik, miközben napi szinten lát el idősgondozási feladatokat. Ez a „szendvicsgenerációnak” is nevezett korosztály gyakran két irányban próbál segítséget nyújtani: gyermekeiknek, unokáiknak és idős szüleiknek, miközben még aktívan dolgoznak. Nem meglepő tehát, hogy gyakran éppen ők, a „fiatal öregek” szenvednek a legtöbb fizikai és lelki bajtól.

A megváltozott, „felgyorsult” életforma – ami a 21. század emberét jellemzi városban és falun egyaránt – következtében a családok kevesebb időt töltenek otthonaikban. Ma már az emberek többsége nem otthon vagy annak közelében dolgozik. Az utazás még több időt vesz el a családdal tölthető időből.

Pedig az idős embernek nagy igénye van a családtagokkal, gyerekekkel, unokákkal, testvérekkel és

öreg barátokkal, azonos érdeklődésű társakkal való találkozásokra. Miközben kevesebb időt szán új kapcsolatok kialakítására és a meglévő nem túl szoros kapcsolatok fenntartására, az idősödő ember életében fokozatosan eltolódik a hangsúly a lényegtelen, érzelmileg felszínes vagy csak információszerzésre alkalmas kapcsolatokról, és egyre szorosabban kötődik az érzelmileg fontosakhoz. A pozitív, meleg, szeretetteljes, gondoskodó kapcsolatok minden életkorban egyformán jelentősek a személyes jóllét megélésében, de jelentőségük ebben az életkorban fokozódik. Rendkívül fontos, hogy az idős ember is jusson erejéhez mért feladathoz, szerephez, mely segíti őt abban, hogy a család, a szűkebb közösség (pl. gyülekezet) méltó tagja maradhasson.

Lelki igény

Az idős emberről való gondoskodás fizikai ellátáson, kényelmük biztosításán, az egészségi állapotukhoz kapcsolódó teendők elvégzésén túl lelki és spirituális jóllétük segítését, biztosítását is jelenti. Idős korban az önértékelés egyik fontos módja a múltra való emlékezés, a múltbéli élmények felidézése. E folyamat kapcsán jótékony hatású a figyelmes hallgatóság, hiszen a fiatalabb generáció figyelme, értékelése, kíváncsisága, elismerése, együttérzése nem csak az emlékezőképességet fokozza, hanem az elmúlt és a jelen étellel való elégedettséget is növeli.

Az emberi élet teljességéhez minden életkorban hozzátartozik a transzcendens irányultság megélése, az élet szándékokkal és értelemmel való telítettségének tudata. Az idős ember számára ezeknek különös jelentősége van, mivel magányában, a korlátozottság megélésében, szenvedésében, az élet végességének tudatosítása során egyre nyitottabbá válik Isten felé, és felerősödnek benne a spirituális szükségletek. Ezért a morálisan érett gondoskodásnak szerves része a spirituális/vallásos igények kielégítése is. Vallási közösségeink tehát ezen a téren is sokat tehetnek.

Egy társadalom, egy közösség értéke jól lemérhető azon, hogy milyen értelmet kölcsönöz az öregedésnek, az öregségnek. Ez az értelem hatja át az új generációk életét és esélyeit arra, hogy képesek lesznek-e szembenézni a végső kérdésekkel.

Ezért záró gondolatként álljon itt Simone de Beauvoir négy évtizede megfogalmazott, ma is érvényes, mindannyiunkat elgondolkodtatni kívánó intelme:

„Az öregkor értelmét és értékét az határozza meg, hogy az emberek milyen értelmet tulajdonítanak a létüknek, milyen az értékrendszerük egésze. Megfordítva: hogy egy társadalom hogyan viselkedik az öregekkel, félreérthetetlen módon feltárja elveinek és célkitűzéseinek gyakran gondosan leplezett valódi arcukat.”

Unitárius jövőképet... Európába!

Az Unitáriusok és Univerzalisták Nemzetközi Tanácsa (ICUU) a „2020 jövőkép” elnevezésű fejlesztési tervében többek között azt is céljául tűzte, hogy biztatja, sőt elősegíti a tagegyházak tapasztalatainak kicserélését, a kölcsönös segítségnyújtást és az egymás általi gazdagodást. A világon élő unitáriusok képe ugyanis nagyon változatos, és még egyazon földrészen belül is nagyon eltérő sajátosságok a jellemzők: ki ebben erősebb, illetve gyengébb, ki pedig abban. Vannak évszázados hagyományokkal bíró egyházak, amelyek egy része mára már csak halvány mása egykori dicső formájának, és vannak viszonylag újonnan alakultak, amelyek az erősödés, a növekedés jeleit mutatják.

Az európai tagegyházaknak szólt az a vezetőképző iskola, amely egy új vezetői nemzedék formálását tűzte ki célul, s amely éppen nálunk, Kolozsváron kapott helyet szeptember 3–8. között. Negyvennél több résztvevő nevezett be Ausztriából, Belgiumból, Csehországból, az Egyesült Királyságból, Erdélyből, Finnországból, Franciaországból, Magyarországról, Németországból, Olaszországból, Spanyolországból és Svájcól. A képzés iránti érdeklődést mutatja, hogy a képviselőket egyházként 2–3 személyre kellett szabni. A magyarországi unitáriusokat két lelkész, az erdélyi unitáriusokat pedig három ifjú hölgy képviselte, akik az UNOSZ vezetőképző tanfolyamának már korábban lelkes résztvevői voltak.

A képzés gyakorlati célja az volt, hogy általános egyházi vezetési ismeretek elsajátítása mellett az unitárius közösségek sajátos szervezési és vezetési gyakorlataiba is betekintést nyújtson. A nemzetközi tantestület tagjai az Amerikai Egyesült Államok, az Egyesült Királyság, Csehország és Erdély tapasztalt oktatási szakértői voltak. A Protestáns Teológiai Intézet két docense is a képzők között volt: Kovács Sándor és Koppándi Botond. Ezért is kapott helyet a képzés éppen Kolozsváron: az itteni lelkészképzésre ugyanis

A torockói templom újra megtelt helybeliekkel és vendégekkel – Furu Árpád felvételei

mint élen járó gyakorlatra tekintenek szerte az unitárius világon. Egyházunk vezetőket formáló tudásának és szervezeti kultúrájának egyre nagyobb az elismertsége, tapasztalatainkra egyre inkább példaként tekintenek a főként hagyományos keresztény környezetből jövő unitárius közösségek.

Az iskola legeredetibb napja a vasárnap volt: a vendégek istentiszteleten és szeretetvendégségen vettek részt Torockón, az ottani és a torockószentgyörgyi unitáriusok közösségében. A szószéki szolgálatot Gyerő Dávid, az ICUU elnöke, valamint Scott Prinster, a vezetőképző dékánja végezte angol és magyar nyelven, az istentiszteleti keretet a helyi lelkészek nyújtották: Csécs Márton Lőrinc és Finta Emese Erzsébet. Felemelő volt azt látni, ahogy a vendégek nem tudnak betelni a népviseletbe öltözött unitárius közösségből áradó vendégszeretettel, ahogy hitüket eredeti módon meg is tudják élni. Amiatt is találó zárása volt ez a nap a vezetőképzőnek, mert benne a résztvevők azt

Az európai nemzetek egy-egy képviselője anyanyelven emlékezett az első világháború áldozataira

tapasztalták meg a valóságban, amiről négy napon át elméletben annyit hallottak. Nem csoda hát, hogy volt erejük és kedvük végigmenni a Furu Árpád által szakértelemmel vezetett falusétán és múzeumlátogatáson, sőt lendületesen megmászta a szentgyörgyi várhoz vivő domboldalt is. A záró ünnepélyre és búcsúvacsorára szintén Torockón került sor, az unitárius vonatkozású Aranyos vendégházban.

A vezetőképző újabb visszaigazolása volt a magyar unitárius közösség számára, hogy a világ unitáriusai nem csak a négyszázötven éves történelem miatt jönnek Kolozsvárra. Sőt nem csak amiatt szerveznek itt rendezvényeket, mert az egyházi székház az európai átlagnál viszonylag elérhetőbb áron tud vendéglátást biztosítani. Hanem azért is, mert az itteni egyház ma is olyan vallási tudást, olyan vezetői tapasztalatot, olyan hitéletet tud felmutatni, amely jó példaként van számon tartva a nemzetközi unitárius közösségben.

(KOLOZSI)

Csoda a Fehér-Nyikó mentén

Hálát adtak a kedei unitáriusok újjáépült templomukért

A kedei templom újjáépítésének hálaadó ünnepére gyűltünk össze 2014. szeptember 27-én a Kiskede és Nagykede közötti dombon fekvő istenházában. Többszörösen hálásak voltunk ezen az ünnepen, hiszen nem csak a termésért adtunk hálát, hanem az újjáépült, újjászületett templomért, valamint az újjászületett kedei gyülekezetért, közösségért is, ahogyan Lőrinczi Lajos Székelykeresztúr körüli esperes fogalmazott úrvacsorai ágendájában.

Amikor két évvel ezelőtt kiderült, milyen súlyos állapotban van az épület, melyet csak „az ige tartott össze” – jelen esetben a vakolat –, a negyven egyháztagot számláló gyülekezet pénztárában egyetlen lej sem volt. Két év megfeszített munkájának – tervezés, pályázatok írása, kivitelezés, elszámolások – és a 100 000 lejnyi támogatás eredményeképpen újjáépült a templom. A lelkész segítőtársakra talált, s egy igazi közösség kovácsolódott a folyamatban.

Ha van unitárius csoda, akkor számunkra a kedei templom megújulása és a kedei közösség összefogása – melynek tagjai nemcsak az egyháztagok, de a közel és távol élők, akik lelki otthonuknak vallják a két Kedét – mindenképpen annak tekinthető.

Nagy László főjegyző ünnepi beszédében elhangzott kérdésre válaszolva (Miért kell hálásak lennünk?), mi mindannyian nagyon sok mindenért adhattunk hálát Istennek: a hitért, az erőért, a kitartásért és az eredményért.

Istennek legyen hála mindenért!

MOLDOVÁN-SZEREDAI NOÉMI

A kedei templom helyreállításáról

A templom falai a székelyföldi lakóházépítésnél is általánosan használt megoldásokkal, azaz fából, borona és zsilipelt szerkezettel készültek. A talajt kiegyenlítő kis mélységű kő alapra cserefa talpgerendákat, erre pedig fenyőgerendákat helyeztek, a sarkoknál ezeket egymásra, kötésbe helyezték. Az ajtónál és az ablakoknál, illetve ott, ahol nem voltak eléggé hosszúak a gerendák hornyolt sasokat iktattak be, ezekbe zsilipszerűen eresztették be a megfaragott gerendávégeket.

A probléma forrása

Mint minden faszervezetnek, a kedei templomnak is legnagyobb ellensége a víz volt. Elsősorban a templom falai körül és a talajból felszívódó nedvesség, s nem annyira a csapadékvíz, hisz a tetőt a kis közös-

ség rendben tartotta. A buja növényzet, az olvadó hó, a nyirkos talaj nedvesen tartotta az alsó gerendákat, amelyek korhadásnak indultak.

Napjainkban egyre többen kénytelenek megérteni, hogy a fa korhadása nem más mind biológiai kártevők, azaz gombák tevékenysége, melyek táplálékként lebontják a fában található rostokat, a cellulózt és a szilárd faanyagot porrá alakítják. Sok gombafajta van, melyek spórák segítségével szaporodnak, terjednek, ezeket madarak, szél, sőt cipőtalpukon az emberek is szállítják. A fát előbb általában a kevésbé veszélyes gombafajták támadják meg, melyek évek leforgása alatt előkészítik a terepet a legkártékonyabb fajtának: a könnyező házigombának. A gombák csak nedvesség jelenlétében képesek fejlődni és rombolni, ám a könnyező házigomba, ha egyszer nedves faanyaghoz jut, saját maga számára vegyileg kitermeli a szükséges vízmennyiséget, ezzel beindul egy viszonylag gyors láncreakció, ami a fa teljes korhadásához vezet, miközben a gomba szaporodik, „izmosodik”, és további táplálékot „keres”.

Egy ilyen folyamatnak voltunk tanúi a kedei templom esetében is. A talajjal érintkező faanyagot valahol megtámadta a könnyező házigomba, ami fokozatosan elpusztította a padlót és a falak alsó gerendáit. Több éves garázdálkodásának első jelei a padló korhadásában mutatkoztak, aztán kezdtek a falak is megrogyni, kihasasodott, elrepedt, leesett a vakolat. Ekkor a kediek, nem sejtve a baj okát, egy betongyűrűvel vették körbe a lábazati falat, a cement mögött azonban a vizesedés tovább nőtt, a gomba még magasabbra jutott. A legrosszabb állapotba a nyugati fal jutott, de súlyos volt a helyzet a bejárat mellett is. A szakemberek 2012-ben állapították meg a könnyező házigomba jelenlétét, majd következtek az egyre sanyarúbb meglepetések: minél több vakolatot vertek le, annál több helyről derült ki, hogy bizony a gomba szinte váll- vagy akár fejmagasságig is megtámadta a falakat.

A javítási munkálatok

A sikeres gyűjtés, pályázat eredményeképpen az érdemi munka 2013-ban kezdődhetett el. Elsőként vegyi-biológiai kármentesítésre volt szükség. Kihordták és elégették a padlót, majd kihordták jó 40 cm mélységben a padló alatti földet is, mert az is tele volt gombaspórával. A földet mésszel és vegyszerrel összekeverve gödrökbe temették el, hogy a spórákat a szél ne szállítsa tovább.

Ekkor következett a munka talán leglátványosabb része. A templomot úgy kellett állásokkal feltámasztani, hogy a földdel érintkező falrészeket ki lehessen cserélni. A hosszú gerendák használata eleve szükségessé tette a falak teljes hosszában történő kibontását. Tekintettel arra, hogy a templom viszonylag kicsi, ezt meg is lehetett valósítani. A templom keleti és nyugati falait majdnem ereszmagasságig kellett visszabontani. Volt olyan pillanat, amikor a templomot csak az állás tartotta, a földdel alig érintkezett, belsejéből szinte minden irányban meg lehetett csodálni a táj szépségét. Időközben a templom alá új alapokat öntöttek, kőből új lábazati falak készültek. Erre felkerültek a talpgerendák, a kiegészített oszlopok, majd a falgerendák is. Az új faanyagot vegyszerrel kezelték, de szükséges volt a védőkezelés a lábazati falaknál is, sőt a padló alá visszahordott kőanyagot is vegyszeres mésszel keverték. Ezután készülhetett el a vakolás, valamint az új padló, az újabb gombatámadás elkerülése végett téglából.

Példaértékű összefogás

A munkálat különleges nehézsége abból adódott, hogy a templom Kiskede és Nagykede között, a dombtetőn található. A munkálat kezdete előtt csak gyalogosan vagy szekérral lehetett kijutni az épülethez. A munkálat első szakaszában utat kellett verni ahhoz,

hogy négykerék-meghajtású járművekkel az anyagot ki lehessen szállítani. Külön fedeles szín készült a templom-közelben, hogy az épületből kihozott padokat a beavatkozás ideje alatt tárolni lehessen. Nehézséget jelentett az áramellátás hiánya is. Az egész helyreállítás megszervezésében oroszánrészt vállalt a kedei elszármazott Dobos Albert, aki a helyi közösség segítségével a háttérszervezést megoldotta. A templomszerkezetet felfüggesztő állvány és a beavatkozás tervezése Dobos István, Albert testvéröccse munkáját dicséri. A biológiai kármentesítést a Pannon Protekt cég Devescovi József által vezetett fiókvállalata, magát a helyreállítást a Lőrinczi István által vezetett Támpillér cég végezte, a munkálatokat a püspökség építészeti előadója felügyelte. A munkálat főbb támogatói a magyarországi Emberi Erőforrás Minisztérium Egyházügyi Államtitkársága, a bukaresti Vallásügyi Államtitkárság, Hargita Megye Tanácsa és a Formula Prima Kft. voltak.

A kedei templom egyesek szerint lehet, hogy csak egy kis, nem is túl díszes épület, de a két falu közössége számára kiemelkedő jelentőséggel bír. Számomra talán a Kedében megélt legvarázslatosabb pillanat az volt, amikor a templom közepén állva a részben hiányzó falak miatt belülről láthattam azt a festői tájat, ami az épületet körülveszi. Akkor éreztem igazán, hogy egy ilyen szerény hajlék milyen varázslatos módon jelképezi azt a kozmikus erőt, amit nyelvünkben – nemes egyszerűséggel – *áldásnak* nevezünk. Egyértelmű, hogy e kis templomot nem volt szabad veszni hagyni, és köszönettel tartozunk minden olyan embernek, aki kétkezi munkájával, tudásával vagy anyagi hozzájárulásával a templom megmentését lehetővé tette.

FURU ÁRPÁD

„A humor Isten ajándéka” (Báró József)

„Aki énekel, jókedvéből énekel”

Kadácsi papságom idején történt. Odaérkezésem idején volt orgona is, kántor is. A következő évben az énekező kollektívnőknek választották meg, s az elvtársak megtiltották neki, hogy továbbra is végezze ezt a szolgálatot. Ez a teendő is rám maradt. 13 éven keresztül ingáztam a szószék és az orgona között. A kedves hívek nem várták el, hogy ezt a munkát ingyen végezzem. A lelkési fizetés családonként három véka gabona volt, az énekezői pedig másfél véka. Ezt a fizetséget mindenki karácsony nagyhetében vagy karácsony és újév között törlesztette. Mindenkit szeretettel, türelemmel és egy-két pohárka itallal fogadtunk.

Egyszer jön egy bácsi (M. K. Dénes), nagyon kedves öreg hívem, és hoz három véka búzát. Megkínáljuk illendően, elbeszélgetünk családi és egyházi ügyekről, majd elbúcsúzunk, mint akik elvégeztük dolgainkat. Alig telik el egy órányi idő, ismét jó Dénes bácsi, fuldokolva a rohanástól és szégyenkezve kéri a bocsánatot, hogy a kántori „bért” az előbb elfelejtette, nehogy haragudjak azért, hát immár azt is elhozta. Egy-két pohárka után már viccelődni is volt kedve, és így szólt. „Egyébként arra is gondolhattam volna, hogy aki énekel, nem fizetségért, de jókedvéből énekel.” Én pedig arra gondoltam, hogy nem hiába szól a mondóka arról, hogy a szegény kántor rongyos gatyában futott egykoron a lére.

LŐRINCZI KÁROLY

Emlékezés Fekete János igazgatóra

ANDRÁSI BENEDEK

• 2014. augusztus 30-án, életének 75. évében, rövid szenvedést követően Fekete János, a Székelykeresztúri Unitárius Gimnázium nyugalmazott igazgatója visszaadta lelkét Teremtőjének.

1939. szeptember 11-én született Szentábrahámon. Iskoláit szülőfalujában, majd a székelykeresztúri Gimnáziumban végezte. Ezt követően Kolozsváron szeretett volna történelem–földrajz szakos tanári oklevelet szerezni, de egészségügyi problémái következtében kénytelen volt félbeszakítani tanulmányait. Nem adta fel: felépülését követően Nagyváradon, a Pedagógiai Főiskolán megszerezte a tanári oklevelet.

Énlakán kezdte el tanári pályafutását, majd Firtosmartonosban folytatta, ahol kezdetben helyettes, majd címzetes tanárként és iskolaigazgatóként tevékenykedett. Itt alapított családot, és 36 évig tartó házasságát Isten egy fiúgyermekkel ajándékozta meg.

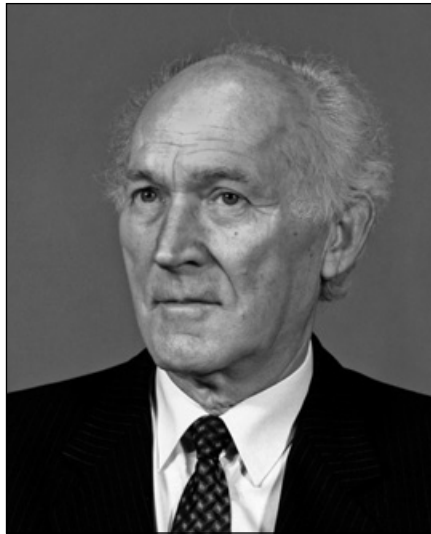
1972 és 1980 között szülőfalujában tanárként, illetve megbízott körzeti igazgatóként működött. A kor hatalmasságaival megvívta harcát azért, hogy szülőfalujában új iskolát építhessenek, és büszke volt falustársaira, akik buzgalommal viszonyultak álma megvalósításához, és szívesen segítettek annak megvalósításában. Később szülőfaluja, érdemei elismeréseként, a Szentábrahám Díszpolgára címet adományozta neki.

1980–1990 között a székelykeresztúri 4-es számú Általános Iskola, majd az Orbán Balázs Gimnázium tanára, ezt követően közel két évig Hargita Megye körzeti tanfelügyelője, majd ismét az Orbán Balázs Gimnázium tanára volt, ahol több társával közösen megírta az iskola 200 éves történetét.

1993-ban az akkor újjáinduló Unitárius Gimnázium alapító igazgató-tanára lett, majd azt igazgat-

ta tíz éven keresztül, 2003-ban bekövetkezett nyugdíjazásáig.

Fekete Jánosra emlékezve magunk előtt látjuk Fekete Jánost, a tanárt és az igazgatót. A tanárt, aki szigorával, következetességével és emberi tartásával már életében le-

gendává vált. Sokszor elmondta, hogy szerette diákjait, és éppen ezért az iskolában minden óráján nemcsak tanított, hanem nevelt is. Ha kellett, fegyelmezett, ha kellett, biztatott, és eközben alkalmas és alkalmatlan időben is rajongásig megszerettette diákjaival nemzetünk történelmét. Amint egyik volt diákja vallotta, ha négyest kaptak, akkor is szerették, mert mindig igazságos volt. Büszke volt arra, hogy egykori diákjai közül sokan a történelem vagy a földrajz szakon szereztek tanári oklevelet, és többször is megfogalmazta, hogy milyen jó érzés volt számára, hogy iskolájában nyugdíjazását követően egyik egykori diákja foglalhatta el a katedráját.

Magunk előtt látjuk ugyanakkor az igazgatót, aki, ha kellett, gyerekeket toborzott, és ösztöndíjat szerzett számukra; ha kellett, élelemgyűjtő körútra ment; az igazgatót, aki tanártársaiban a kollégát látta, a segítőtársakat, akik ugyanazon célért küzdenek.

Szerette diákjait, tisztelte kollégáit, és küzdött a régi-új iskola lét-rehozásáért és fennmaradásáért.

„Figyelj, én szeretem a diákjaimat, és az a célunk, hogy becsületes ember legyen belőlük” – mondta el több alkalommal. Nem véletlen, hogy diákjai is megérezve e szeretetet, halálát követően a világhálón így vallottak róla:

„Igaz ember volt és egyike azoknak a tanároknak, akik odaadással tanítanak... Köszönök mindent!

„Nem ismertem nála jobb tanárt, tanítót.”

„Nyugodjon békében, Igazgató Úr, köszönjük a nevelést!”

Fekete János nemcsak iskolaigazgatóként, hanem egyházközösségi keblitanácsosként, egyházköri felügyelő gondnokként, az Egyházi Képviselő Tanács, a Főtanács és a Zsinat tagjaként is részt vállalt a Magyar Unitárius Egyház céljainak megvalósításában, Isten országa földi építésében. Felügyelő gondnokként elmondott beszédeire – mint általában minden egyes beszédére – mindig emlékezett hallgatóssága, hiszen azok mély tartalmukkal megérintették a lelkeket.

Temetésére 2014. szeptember 1-jén került sor Székelykeresztúron, a timafalvi temetőben. A temetési szertartást Szombatfalvi József székelykeresztúri lelkész és András Benedek, a Berde Mózes Unitárius Gimnázium lelkész-igazgatója végezték. A Magyar Unitárius Egyház nevében Ft. Bálint Benczédi Ferenc unitárius püspök mondott beszédet, majd Varró Margit, a Berde Mózes Unitárius Gimnázium igazgatója búcsúzott az intézmény nevében, mely saját halottjának tekintette az iskolát újjraalapító igazgatót.

Fekete János életére illenek az apostol szavai: „ama nemes harcot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam”. (2Tim 4,7)

Konferencia és művészet Torockón

BAKÓ BOTOND

• Csécs Márton Lőrincz unitárius lelkész tevékenysége nyomán a torockói gyülekezet mindinkább igazi értékértő és -teremtő közösséggé formálódik. Nem túlzás azt állítani, hogy a sziklák közé ékelte völgyi faluban új szelek fújdognak. Legutóbbi, szeptember 20-i rendezvényük célját a lelkész az unitárius és helyi öntudat erősítésében jelölte meg. Az ünnepnapot a közeledő hálaadás jegyében szervezték. A lelkiség, a tudomány és a művészet is helyet kapott a nagyszámú, mintegy száz körüli érdeklődő előtt. A gondnok Király Ferenc és csapata jó munkát végzett, és végig érződött a gyülekezet tagjainak aktív részvétele és egyetértése.

A rövid áhítatot az új egyházközségi címer bemutatása követte. Az alkotóművész Felházi Ágnes nem jöhetett el az ünnepi alkalomra, helyette a lelkész mutatta be a jelképet. Ezáltal kapott arculatot a közösség. Két változat is készült. A másodiknál érezték azt, hogy ez lenne az igazi. A címer jól láthatóan ketté van osztva: felső részében a bíbor, alsó részén a sajátos kék szín dominál. A címer torockói és unitárius is egyben. A felső részben mint szimbólumok az ekevas és a két irányító vas, valamint a két Nap (utalás a kettős napkeltére) található. Ezek formája nyolcágú csillag, amely a torockói csűrökön utal a székely gyökerekre. A kék mezőben a farkába harapó kígyó körbe öleli a galambot, amely az óriás fejére emlékeztető sziklacsúcson áll. Legfelül van a korona. A címer minden elemének mély, szimbolikus értelmezését hallottuk.

A bemutató után a délelőtt jól felkészült előadók tartalmas előadásaival telt el. A torockói emberek választ kaphattak történelmi és helytörténeti vonatkozású kérdésekre. A kb. félórás előadásokon többek között olyan problémák merültek fel, hogy milyen román-

magyar tárgyalás zajlott le a második bécsi döntés előtt Turnu Severinben, vagy milyen különbség volt a dél-erdélyi román és az észak-erdélyi magyar nemzetiségi politikában 1940–44 között. Ekkor Dél-Erdélyben félmillió magyar ember maradt. Az egységes román nemzetpolitika árnyékában egyáltalán nem volt mindegy, hogy mi történik evvel a nemzetrésszel. (Pál János: A torockói egyházközség 1940–44 között.) Arra is választ kaphattak, hogy mi is történt az unitárius közösség fennállása 300 éves évfordulóján 1868-ban, Kriza János püspöksége idején. (Molnár Lehel: Kriza János – Az Unitárius Egyház 300 éves fennállásának megünneplése 1868-ban.) Megtudhatták azt is, hogy mi vonzotta a külföldieket az „Egy az Isten” földjére? (dr. Kovács Sándor: Angolok és amerikaiak az „Egy az Isten” földjén a 19. században.) Hogyan menekült meg Torockó 1848–49-ben, találékonysággal és vezetői bátorsággal a pusztulástól? (Korodi Alpár: Ahol csak a fűfang segített)

A délutáni program ideje alatt elinduló szemerkélő eső sem akadályozta meg Klotz Miklós fotóművészt, a „Torockói Morzsák Galéria” alkotója kiállításának bemutatóját. Az Erdélyt általában, de Torockót különösen kedvelő fotóművész galériáját 2010 júliusában nyitotta meg. A bemutatott sok szép alkotással teret nyert Torockón az igazi művészet és természetesen a színvonal. Ezúttal maga a hely is rendkívüli volt, hiszen a belső várfalakon helyezték el a kiválókat huszonhét fotót. Olyan fotókat, amelyek mind valamilyen módon az ősi templomhoz kötődnek. Neves kegytárgyak, pl. kelyhek, ónkanna, kenyeres tál, régi óra és sok más tárgy, valamint feliratok is megjelentek a képeken. A művészi fotókat helyben meg le-

Kostyák Előd Brassai Sámuel csellójával

hetett vásárolni. A befolyt összeget a művész templomjavításra adományozta. Az ajtótól balra Útő Gyula gondnokról még életében készült kép is látható volt – aki mintegy 42 éven át szolgálta a torockói gyülekezetet – példának, hogy emlékeztessen egy odaadó önzetlen életműre.

A művészi élmény a templomban folytatódott, ezúttal klasszikus zenével, amit a szervezők Útő Gyula emlékére ajánlottak fel. Kostyák Előd csellista Brassai Sámuel eredeti, felújított csellóján és Strausz Imre István orgonaművész a híres torockói orgonán ritkán hallott szép hangversennyel kedveskedtek a kitartó közönségnek. A műsoron klasszikusok pl. T. Albinoni, J. S. Bach, D. Buxtehude, J. Haydn, P. Horn, A. Vivaldi válogatott művei szerepeltek.

A konferencia és a művészet szép ötvözete volt e nap. A gyülekezet lelkiségben gyarapodott, miközben értékelté múltját, a jelen művészi szépségeit, és talán észre sem vette, hogy ezenközben jövőjét is alakítja.

BÓBITA

Mert a mi arcunk tükör

SZALAY
ZSUZSANNA

Amíg a Múlt meg nem rakja csónakunkat kellemetlen élményekkel, csalódásokkal, félelmekkel, addig a gyermeki nyitottság, fehérség, a védekezés nélküli bizalom tárt karjaival ezünk az élet új szakaszai, ismeretlen vizei fele. Szemünkben még ott csillog a mókaleső izgalom, tagjainkat felpeszdi a bizsergő lelkesezés, és a hétmérföldes csizma-hit segít átlépni a nagy küszöbököt.

Ez erősödött fel újra bennem azon a reggelen, amikor Annámmal a fehér ruha ünnepi suhogása és a gyöngyös kopogós ütemes ritmusára lépkedtünk a tanévnnyitó fele. Az otthoni felkészítő, iskolára hangolódás során a szakmámból adódó ismereteimet latba vetve ecseteltem azt a sok érdekességet, ami a kisiskolásokat várja, megismerkedtünk előzőleg a tanító nével, a leendő osztálytermével, meséltem az iskolai program rendjéről és arról a sok izgalmas felfedezésről, amelyeknek birodalmába most készül belépni. Másik oldalról a nagyobb játszótársak is megtették a magukét, meg-megijesztgetve a muszaj-tanulás rémével, sok házi feladat mumusával, de Anna lelkesedésén nem sikerült nagyobb csorbát ejteniük,

újult kíváncsisággal várta a nagy kezdést.

Az én lelkemben pedig váratlan viharok keletkeztek. Felelevenedett bennem első iskolai napom riadalma, kiszolgáltatottsága, személytelensége, az átkos korszak kötelező himnuszának foszlányai a könnyfacsaró petróleumszag emlékével keveredtek. Ahogy lép-teink egyre közelebb vittek a korszakváltó küszöbhez, amelynek átlépésével egy életérzést, világlátást hagyunk magunk mögött, a szemem sarkában bezsúfolódott könnyeim kezdtek átszakítani a szempillák gátját, és vízesésként törtek utat maguknak, amikor a padjában Anna elfoglalta a helyét.

Most el kell egy kicsit jobban engedni a kezét, át kell adni, rá kell bízni... Pedig most volt az az ősz, amikor a pocakomban kapirgált, amikor imbolygó léptekkel rúgtuk a gesztenyét, amikor az óvónéni ölelő karjaiban vigasztalódott a meleg kakaó megérkezéséig. Most pedig bevezetem egy olyan világba, amelynek követelményrendszere sokszor gyermekellenes, szűkre szabja a játékidőt, nehezen viseli a gyermeki impulzivitást.

Anna rápillant mosolygós tekintetével az én könnyben úszó ar-

comra, és gombnyomásszerűen az ő szeméből is elkezdnek patakzani a könnyek. Olyan szépen, derűsen, nyugodtan készítettem eddig erre az új világra, és most nagyon haragszom magamra, hogy mindjárt az utolsó öt percben húzom keresztül ezt a derűt azzal, hogy indokolatlan riadalmat keltek könnyeimmel benne.

Mert a mi arcunk tükör. A mi félelmeink, szorongásaink visszatükröződnek az ő lelkükben. Az okát nem tudják, de átveszik, és mint húséges serpák cipelik, pedig nem is az ő terhük. Miután mindez tudatosult bennem, két másodperc alatt megerősítettem a gátakat, ráharaptam jó erősen a nyelvemre, hogy a fizikai fájdalom visszahozzon a realitás talajára, és megnyugtattam Annát, hogy semmi gond nincs, ezek az öröm könnyei. Inkább én hangolódok rá az újra mosolygó szemekre, az ünnepélyes várakozásra.

A felekezeti iskola ünnepi megnyitójára összesereglett gyülekezet éneke, az Úr asztala előtt a virágkapun átvonuló büszke gyereksereg látványa megerősítette bennem a felismerést, hogy Anna kicsi kezét senki méltóbbnak át nem adhatom, csak neked, Istenem.

Nagyvilág

Augusztus 9-én zárult az Újszövetség-kutatók Társaságának (SNTS) soros konferenciája Szegeden. A 69. alkalommal megszervezett konferencián 55 országból 267 bibliakutató vett részt. Az ökumenikus akadémiai társaságot 1938-ban alapította a holland Jan de Zwaan. A szervezetnek kb. 1000 tudós tagja van (köztük kevesebb, mint tíz magyar), akik 5 kontinens 700 egyetemét képviselik, így ez a

kulturális és tudományos eszmecsere egyik legjelentősebb nemzetközi fóruma. A szegedi konferencián megválasztott soros elnök, Udo Schnelle, a Hallei Egyetem professzora így nyilatkozott: „küldetésünk, hogy megértessük és megbékéltessük egymással az embereket... A Biblia, az Újszövetség üzenetein keresztül igyekszünk közelebb hozni egymáshoz a különböző népeket. A vallásnak felekezettől

függetlenül egyre fontosabb szerepe van és lesz az emberek közötti párbeszéd, megértés és megbékélés megteremtésében. A jövőnk részben azon múlik, hogy a különböző vallású emberek együtt tudnak-e élni.”

A konferencián Geréb Zsolt kolozsvári református és Benyik György szegedi katolikus professor ajánlására első ízben vett részt unitárius biblikus Czire Szabolcs teológiai tanár személyében.

Kaland(ozás)ok Angliában

PAP MÁRIA

• Az angliai délnyugati unitárius egyházkör meghívására 2014. július 17. és augusztus 13. között látogatást tettem az egyházkör gyülekezeteiben. A látogatás célja egyrészt az egyházközségek, az ottani unitáriusok életének és mindennapjainak megismerése, másrészt az erdélyi unitarizmus és egyházi élet ismertetése, valamint a két egyház közötti több mint kétszáz éves kapcsolat tudatosítása és erősítése volt. A látogatásra elkísértek családtagjaim is: férjem, László, és lányunk, Abigél.

Angliai utakon

Július 17-én érkeztünk meg Lutonba, ahol házigazdánk, a látogatás szervezője, Martin Fieldhouse várt bennünket. Jelen pillanatban ő az egyházkör világi vezetője, a mi egyházi kifejezésünk szerint: felügyelő gondnoka. A tervezéskor egyik alapvető mozzanat egy autó bérlése volt, hiszen ez biztosította számunkra a szabad mozgást, ugyanakkor angliai viszonylatban a legolcsóbb közlekedési lehetőség, de úgy jártam én is, mint a Zebedeus fiak, akiknek Jézus finoman a tudomására hozta, hogy a főhelyet kérve mellette nem tudják, mire vállalkoznak.

Az első óra az angliai forgalomban volt a tűzkeresztységünk, és bevallom, megfordult a fejemben és a Laciéban is, hogy ez nem fog működni, talán egészségesebb lenne visszaadni az autót, és beismerni, hogy túl nagy fába vágtuk a fejszénket. De hát nem hiába vagyunk székelyek – a csak azért sem adjuk fel macacssága ott feszített bennünk –, ezért egyikünk sem fogalmazta meg hangosan a gondolatait. Ebédelni egy tipikus angol vendégfogadóban ebédeltünk – zsúptető, a festői környezet, a finom étel és az erős kávé megnyugtató bennünket, kissé jobb hangulatban folytattuk utunkat első állomáshelyünkre, Marlborough-ba. A vezetés is egyszerűbbé vált, az út nagy részét az M4-es autópályán tettük meg. Ez volt az első találkozásom az M4-essel, mely aztán utazásaink visszatérő helyszíne lett.

Késő délután érkeztünk meg vendéglátóinkhoz, Jane és Miles Howarth-hoz, akik nagy szeretettel fogadtak. Fiuk, Adrian Howarth jó pár évvel ezelőtt Brassóban tanított angol nyelvet, és a brassói unitárius gyülekezet életébe is bekapcsolódott. Jane és Miles is többször jártak Erdélyben, és szeretettel beszéltek az itt töltött időről. Aznap este nem kellett ringatás, vacsora után bezuhantunk az ágyba, hiszen másnap ugyancsak hosszú út állt előttünk.

Reggel pihenten indultunk el új úti célunk, Sidmouth kis tengerparti üdülőváros fele. A vezetés

már könnyebben ment, de a megérkezés nem volt zökkenőmentes. Az angol szokások közé tartozik, hogy sok helyen nem házszámot, hanem nevet adnak az ingatlanoknak, ami a navigációs rendszert hasznavehetetlenné teszi. Legalább háromszor jártuk körbe a kisváros szűk főutcáját, amíg feladtuk, és egy parkolóból felhívtuk a házigazdát. A tengerpart gyönyörű és hangulatos, az Angol-csatorna vize viszont jeges.

Angliai unitárius valóság

Szombaton találkoztunk a Western Union egyházkör különböző gyülekezeteiből érkezett unitáriusokkal a helyi unitárius templomban a tiszteletünkre rendezett fogadáson, ahol a polgármester is jelen volt, és köszöntött bennünket. Itt egy vetítéses előadást tartottam Erdélyről és az egyházunkról, majd kérdéseikre válaszoltam, melyekből kiderült, hogy a lélekszám növelése, a gyülekezeti élet változatossága és vonzóvá tétele, vagyis a misszió azok a területek, melyek foglalkoztatják őket. Ez a körülményeik között érthető is, hiszen az egyházkör 14 gyülekezete összesen 150 bejegyzett egyháztagnak számít, akiknek nagy része túl van a középkoron. Igaz, hogy istentiszteleti alkalmakat többen látogatják – nevezhetjük őket érdeklődőknek, barátoknak –, de nem kötelezik el magukat a közösség mellett, és nem vállalnak anyagi terheket. Ilyen körülmények között épületeiket csak azért tudják fenntartani, mert szinte mindegyiknek van alapítványi pénze, illetve bérbeadással pótolják a meglévő forrásokat. A tizennégy gyülekezet közül ott jártunkkor egyiknek sem volt lelkésze, közülük a legnépesebbe, Plymouth-ba érkezik majd egy frissen végzett lelkész az ősz folyamán. Ez persze nem jelenti azt, hogy nincs egyházi élet.

Előadás a sidmouth-i gyülekezetben – Márkó László felvételei

Angliában nagy hagyománya van a világi prédikátoroknak, akik istentiszteleteket és szertartásokat is végeznek. Aki erre azt gondolja, hogy bárki felmehet a szószékre és prédikálhat, az téved. A világi prédikátorok is egy kétéves tanfolyamot végeznek – gyakorlatilag egy leegyszerűsített lelkészképző tanfolyam –, mely után vizsgáznak, oklevelet kapnak, és a Főtanács elismeri őket. A gyülekezetek döntenek el, hogy lelkészt kívánnak meghívni vagy világi prédikátort, és ennek komoly anyagi vonzata is van, hiszen az utóbbi jóval kevesebbe kerül, mint a lelkész. Az első találkozáskor megismert 30–40 ember visszatérő arc volt a további szolgálataim alkalmával, ugyanis az egyházkör igazán kicsi gyülekezetei más és más vasárnapon tartják istentiszteleteiket, és a környékbeli unitáriusok eljárnak egymás istentiszteleteire. Ez gyakorlatilag azt is jelenti, hogy van, amikor 2–3 órát autóznak, hogy együtt lehessenek. A gyülekezeti életet illetően önszerveződők, mindent maguknak kell megoldani, és jó szívvel, nagy lelkesedéssel dolgoznak. Bár szomorú volt szembesülni a kis lélekszámú közösségekkel, ugyanakkor felemelő is volt látni erőfeszítéseiket. Megtanultuk tisztelni és csodálni ezt az angol macacsságot és unitárius hitükhöz való ragaszkodásukat, mely semmilyen áldozattól sem riad vissza.

Románok, sajt, tengerpart

Vasárnap a tauntoni gyülekezetben végeztem szószéki szolgálatot. Megérkezésünkkel a templom előtti hirdetőtáblán nagybetűs román szöveg köszöntött bennünket. Miután az első indulatunk elpárolgott, és újra elmagyaráztuk, hogy magyarok vagyunk, békésen együtt imádkoztunk, és a hittestvéreink türelmesen hallgatták végig az Erdélyről és egyházunkról szóló prédikációt. Hogy kik is vagyunk mi igazából, túl az unitáriusságunkon – az a gyanúm, hogy többszöri prédikáció, előadás és beszélgetés után sem vált egyértelművé – ugyanis szerencsétlen angol unitáriusok, hol románként, hol magyarországiaként mutatnak be. Hiába prédikáltam annyit Erdélyről – nem tudták hová tenni –, leginkább talán akkor értettük meg egymást, amikor Cornwallban a cornish zászlónak örvendtünk.

Az ezt követő három nap – a Szentírás szavaival élve – a nyugalom napja volt. Cheddar városkába, a róla elnevezett híres sajt városkájába kaptunk szállást. A város nevezetessége a Cheddar-hasadék, mely látványos ugyan, de jóval kisebb, mint a mi Tordai-hasadékunk, és a sziklákban található barlangokban érlelik a híres sajtot. Innen látogattunk el Weston-super-Mare városába, melynek érdekessége, hogy tengerparti is meg nem is. Apálykor kilométerekre visszahúzódik a víz, így a tengerpart nem más, mint mocsár, ameddig a szem ellát. Kiábrándultan üldögél-

tünk a homokon, míg néhány óra múlva, a dagály érkezésekor, mindent ellepelt a víz, és a családom bátor tagjai végre lubickolhattak egyet. A következő nap a wellsi katedrális és püspöki palotát látogattuk meg, arányaiban mindkettő lenyűgöző, és a katedrális körüli hetivásárban is megfordultunk.

Csütörtökön indultunk le délre, Cornwallba, mely autóvezetői szemmel nézve Szkülla és Karibdisz. Már addig is volt tapasztalatunk keskeny utakról, kétoldalt magas sövényekről vagy éppen kőkerítésekről, de a cornwalli utak ezen is tútesznek. Az autóvezetőnek állandóan figyelnie kell a saját oldalán helyenként kialakított „menedéket”, mert ha a keskeny úton szembeforgalom jön, valakinek hátra kell tolatnia az egyik ilyen menedékig, ugyanis két autó nem fér el egymás mellett. A kihívások ellenére szerencsésen megérkeztünk, és öt napon át gyönyörködhattunk a tájban, a tengerben, Looe városában. A tengerpart itt meredek és sziklás, apálykor és dagálykor itt is nagy a szintkülönbség, bár nem akkora, mint amit Westonban tapasztaltunk.

Szolgálat, élmények és érzések

Vasárnap a plymouth-i gyülekezetben szolgáltam, majd elsétáltunk a rakpartra, ahonnan a híres Mayflower hajó elindult Amerikába az első telepeseikkel. Cornwalli tartózkodásuk kiemelkedő élményeit

A Frenchay Chapel előtt a vasárnapi gyülekezet tagjaival

jelentették a Szent Mihály-hegy és kastély, valamint a Lands End meglátogatása.

Augusztus 3-án, vasárnap két istentiszteletet tartottam, délelőtt Trowbridge-ben, délután Bristol városában. A trowbridge-i gyülekezetnek nincs temploma, egy magánházzal rendelkeznek, itt gyűltünk össze szombat este egy beszélgetésre, majd vasárnap az istentiszteletre. Szombaton reggel a BBC helyi adójának adtam egy rövid interjút magunkról, Erdélyről és az unitárius egyházról. Bristolban két unitárius

gyülekezet van, egy a belvárosban, a Frenchay Chapel pedig Bristol egyik külvárosában. A vasárnapi istentisztelet után, hétfőn reggel a helyi újságnak adtam interjút, este a másik gyülekezetben tartottam előadást, és utána ők leptek meg ott tartózkodásunk egyik legszebb élményével. A jelenlevőkkel együtt közösen imádkoztunk, majd mindenki kiválasztotta az énekeskönyvből a kedvenc énekét, és nagy lendülettel és odaadással elénekelték nekünk.

Hétfő reggel Abigél lányunk elindult a Great Hucklow-ba szervezett ifjúsági táborba, majd kedden mi is visszatértünk Winscombe-ba. Innen indultunk szombat reggel prédikációs körutunk utolsó állomására, Bridportba. Bridport is tengerparti város, az itteni unitárius templom különlegessége, hogy a felső karzatban könyvesüzletet alakítottak ki, mely minden szombat délelőtt várja az érdeklődőket. A könyvállomány az egyházközség könyvtárából, illetve adományokból állt össze. Órákon keresztül lehet nézelődni, válogatni és 50 pennyért (kb. 3 lej) jó könyveket venni, miközben teát és finom süteményeket kínálnak.

Hétfőn indultunk vissza Marlborough-ba, és a keddi napot Oxfordban töltöttük. 15 év után egy kis időbe tellett, amíg emlékeink alapján visszataláltunk a régi helyekre. A híres angliai időjárás sem hazudtol-

ta meg magát, napsütésben érkeztünk, és rövid időn belül zuhogni kezdett az eső. Meglátogattuk a Harris Manchester College-t, és felidéztek a 15 évvel ezelőtti élményeinket. Az idő rövidségére való tekintettel az Ashmoleumon csak végigszáguldottunk, de így is jó volt újra része lenni az egyetemi város utcai forgatagának.

Szinte egy hónapi tartózkodás után, fáradtam, de élményekben gazdagon tértünk haza. Hiszem azt, hogy az ott eltöltött idő tanulságos volt mindannyiunk számára. Mi megtapasztaltuk egy maroknyi unitárius kitartó és elszánt küzdelmét közösségük fennmaradása érdekében, ők pedig, remélem, egy kis ízelítőt kaptak erdélyi gyülekezeteink mindennapjaiból. Az egyházkör gyülekezeteiben tapasztaltak azt erősítették meg bennem, hogy bármilyen lelkesek és odaadók legyenek a világi vezetők és hívek egy vallásos közösségben, szellemi-lelki vezető nélkül, a közösség önazonosság-tudata és jövőjének tervezése, üzenetének tolmácsolása a tágabb környezetben nagy nehézségekbe ütközik.

Remélem, hogy tanulni tudunk egymás tapasztalataiból, hogy a közös gyökereink, de különböző jelenünk ellenére a több mint kétszáz éves kapcsolatunknak lesz folytatása gyülekezeti és egyetemes egyházi szinten egyaránt.

A Marosi Unitárius Egyházkör negyedik találkozója Bözödön

Szeptember 20-án, szombaton közel 500 résztvevő volt jelen Bözödön a Marosi Unitárius Egyházkör negyedik alkalommal megszervezett találkozásán az egyházkör különböző gyülekezeteiből. A találkozó istentisztelettel vette kezdetét. A szószéki szolgálatot Jenei Sándor Levente szabédi unitárius lelkész, egyházköri jegyző végezte. Ünnepi szolgálatában a találkozás, az együttlét örömeiről és erejéről beszélt. A szószéki szolgálat után Fazakas Lajos Levente, házigazda bözödi lelkész köszöntötte az egybegyűlteket, majd Kecskés Csaba esperes és Nagy Zsigmond egyházköri felügyelő gondnok osztották meg a gyülekezettel ünnepi gondolataikat. Az istentisztelet keretében énekelt a Szabédi Unitárius Egyházközség énekkara, a jobbágyfalvi Nagy Ferenc férfikórus, verset mondtak a bözödi egyházközség tagjai, Berei Ilona és Szakál Jolán, valamint Gyepessy László Makfalváról.

Istentisztelet után a résztvevők a bözödi kultúrotthonba vonultak át, ahol kulturális műsorral folytatódott a találkozó. Az előadások rendjén fellépett az erdőszentgyörgyi Százfonat néptáncgyűttes, a szabédi Fűrge Lábak néptáncgyűttes kis és nagy csoportja, a jobbágyfalvi Nagy Ferenc férfikórus, a szentgericei Gyöngyös Bokréta néptánc csoport, a bözödi Szépkorúak Szeretetcsoportja és a Bözödi

György Általános Iskola néptánc csoportja. A néptánc és énekcsoportok előadásai között Gyepessy László makfalvi tréfamondó mester szórakoztatta a találkozó résztvevőit.

Az előadások után, amíg a szorgos bözödi asszonyok a szeretetvendégséghez megterítették az asztalokat, a résztvevők megtekinthették Bözödi György író szülőházát és az abban otthonra talált, a bözödi szalmafonás művészetét bemutató kiállítást, amely néhai Berei Vilma szalmafonónak és családjának állít emléket. A találkozó szeretetvendégséggel ért véget. A bözödi asszonyok ízletes töltött-káposztával vendégelték meg a résztvevőket.

Köszönjük a bözödiek vendégszeretetét, a sikeres találkozó megszervezésében kifejtett munkájukat, fáradozásukat. Jövő évben Szentgericén találkozunk.

KECSKÉS CSABA

HITFORRÁS

Életkortól függetlenül

SZÉKELY KINGA RÉKA

Ezerkilencszázkilencvenkettő őszén tudomást szerzett Kozlovsvár népe arról, hogy a város akkori hírhedt polgármestere egy újabb magyarellenes tetre készül. Már rikító háromszínben úsztak a főtéri padok és a kukák. Már trikolor zászlórengeteg takarta be a Mátyás-szobrot. De a magyargyűlölő polgármesternek ez sem volt elég. Szerette volna nem látni a Mátyás-szoboregyüttest a főtéren. Ha pusztán tőle függ, bizonyára már rég be lenne olvasztva a szoboregyüttes. Hála Istennek, nem engedték felsőbb szintekről, hogy a szobrot szétverje. Azonban azt nem tudták megállítani, hogy leüttesse a *Mathias Rex* feliratot, és rátetessen egy olyan szöveget, melyben az állt, hogy a szoboregyüttes a románok legnagyobb királyát mutatja be, aki csak egyszer vesztett csatát, mégpedig akkor, amikor saját népe vezetője, a moldovai fejedelem ellen folytatott háborút. A nemzetibb érzelmű teológiai hallgatók esténként gyertyás, bibliás felvonulásokat szerveztek. Esetenként csendben, máskor zsoltárenekkléssel kerültük a főteret, vagy a szoboregyüttest. A rendfenntartó erők minden este felvonultak ellenünk, és amikor a munkálatokra ténylegesen is sor került, körülzárták a szoborcsoportot. Néztük egymást szemtől szembe. Egymás leheletét láttuk és éreztük. Néha beleütöttek, bele-rúgtak a tiltakozók csoportjába. Ocsmány megjegyzéseik záporai ritkán szüneteltek. Félttem tőlük. Félttem akkor is, amikor a Házsongárdba mentem gyertyát gyújtani nagyszüleim sírján, és a temető rácsos kapuján belül géppuskások kegyetlen arca bámult ki a készenlétben álló buszokból. Féltelmemet fogadalmakkal nem tudtam csitítani, inkább követelöztem Istennél, mintsem kérjek és ígér-

jek. Meg kell segíts, Neked most az a dolgod, hogy megsegíts, mormoltam magamban. Isten megsegített.

1505 nyarán egy huszonkét éves német fiatalember mormolta imáit egy kegyetlen viharban. Miközben dőltek a fák a szél erejétől, és a villámok sűrűn cikáztak, a fiatal Luther Márton egyre csak hajtogatta Szent Annának, hogy az majd mondogassa a jó Istennek, hogy segítsd meg ezt a fiatalembert, mert ha megteszed, beáll szerzetesnek. A vihar elmúlt, a fiatalember élve maradt, beállt szerzetesnek, és két év múlva pappá szentelték. Az emlékezetes vihar után négy évvel már a biblia professzora, több kolostor felügyelője.

Mi, emberek, szeretünk sáfárkodni életünkkel. Szeretünk fogadalmakat tenni, mert a fogadalom előfeltétele az, hogy mi is kapunk valamit. Azok, akik nem szeretnek fogadalmakat tenni, másként vonják meg életük határvonalait, például döntést hoznak. Eldöntik, hogy márezután mit és főleg hogyan fognak cselekedni. Én annakidején eldöntöttem, hogy itt a földön Istenországát fogom építeni, s ha Isten magyarnak teremtett, akkor ehhez a néphez és ehhez a kultúrához hű leszek. Képességeim és lehetőségeim birtokában a jézusi aranszabály szerint élek, se magamnak, se másnak fájdalmat szerezni nem akarok, de szembeszállok az erőszakkal, a kizsákmányolással és a félrevezetés báránybőrbe bujtatott farkasaival. Minél inkább telik az idő, annál kevésbé félek, ami végül is öröme adhatna okot. Csak egy az aggodalmam, és pedig az, hogy minél inkább telik az idő, annál lassabban határozom el magam sorsfordító tettekre. Nem biztos, hogy ma a géppuskások előtti tiltakozásban, a változások követelésében, a

szent eszmékért való megmozdulásokban az első sorban lennék.

Az ifjú forrófejű, zabolátlan, akaratos és hősies. Az ifjú nem adja fel a számára szent eszmékhez való ragaszkodást.

A meglett korú ember visszafelé néz, számba veszi tetteit, és örvend a nyugalomnak. A nyugalomnak, amikor sem benti érzésviharok, sem kinti megszorítások nem háborgatják. Kivételek persze vannak. Láttam koravén ifjút, akiben annyi lelkesedés volt, mint a haldoklóban, és olyan önzetlen volt, mint Zsugori uram, Csokonai Vitéz Mihály költeményében. És láttam öreget, aki az ifjakkal versenyt rajongott a szent eszmékért, az ideális világrendért, a szép és jó világért.

1517. október 31-én Luther Márton megküldi 95 tételét a pápának, és a legenda szerint kiszögezi azt a wittenbergi templom kapujára. Benne arról értekezik, hogy az egyház melyik cselekedete nem jó, példaként hozza fel a bűnbocsátó cédulák árulását, és mindenkit megtérésre int. Az ember sem saját, sem más ember bűneinek megbocsátását nem intézheti el vásárlással. Isten nem fogja megbocsátani a bűnt, csak azért, mert te, ember, fizettél egy kis összeget az éppen közeledben levő papnak. Luther Márton akkor harmincnégy éves. Életének teljében van. Nem akar ő forradalmat, nem fogadkozik sem püspöknek, sem pápának, sem a szenteknek, nem dönt hamar és végérvényesen, hanem az életük delén levő emberekhez hasonlóan tárgyilagos, és reménykedik abban, hogy munkája csendes, de biztos eredményt fog hozni. Ő még nem tudja, nem is sejti, hogy számára akkor kezdődik az az élet, melyre Istentől kapott elhívást. Luther Márton a keresztény vallás reformációjának elindí-

tója, s máig ható személyisége. A hosszú századokon át tartó reformáló, jobbító szándéknak, mely előtte ment végbe az egyházban, ő lett a népeket, királyokat és koldusokat megmozgató szószólója. 1517-től 1520-ig még abban reménykedett, hogy tárgyilagos megjegyzéseit és jóra indító szavait meghallgatják az illetékesek, hogy a szükséges változtatásokat meg hozzák, és az egyház visszatér ahhoz a jézusi tisztalelkűséghez, ami a sajátja. 1520-ban azonban Luther Mártont már kiátkozzák, írásait máglyán elégetik, és életére törnek. 37 éves korában ráébred arra, hogy nincs visszaút. Ő maga kell legyen az, aki visszavezeti a lelki tisztasághoz a híveket, hogy azok majd új egyházat alapítsanak. Ő maga kell legyen az, aki a pénzhűséget, a hazugságot, az erkölcstelen életet az egyház nevéből szétválasztja, és az egyházat visz-

szahelyezi az együttérzés, az igazságosság és a jóság útjára.

1525-ben negyvenkét évesen megnősül, házasságából hat gyermek születik, melyből az egyik csecsemő korában, a másik három éves korában meghal. Ahogy öregedett, lelkesedése nem fogyott, csak türelme. Egyre világosabban látta az akkori egyház romlottságát, egyre tisztábban látta saját küldetését, de egyre türelmetlenebb lett ellenségeivel szemben. Küzdött a képmutatás és félrevezetés, a hazugság és a romlottság ellen, bízott Isten segítő erejében, hitt a megtérésben, de egyre türelmetlenebb lett az istentelennel szemben. Forrófejű maradt.

Ebben az írásban azt akartam bebizonyítani, hogy az életkor befolyásolja az embert döntései meghozatalában. Szerettem volna szépen levezetni azt, hogy a fiatal forrófejű, és mindig készen áll a refor-

mációra, az újításra, a forradalomra, az ideális világ megteremtésére. Szerettem volna szépen elmélázni azon, hogy a meglett kor tárgyilagossága és józan értelme után az öregedés során az ember felhagy vágyaival. De Luther Márton esetében ezt nem lehet leírni. Ő is megöregedett, hatvanhárom évesen lelkét visszaadta teremtőjének, de se visszahúzódó, se érdektelen nem lett, hanem megmaradt annak az Istenkereső és igazságkövető embernek, aki mindig is volt. Visszatérve Kolozsvár hírhedt polgármesteréhez, róla is elmondhatjuk, hogy magyarsággyűlöletben megmarad, és bármikor készen áll újra trikolórbá húzni Kolozsvárt, ha teheti.

Vajon mi, hívő emberek életkortól függően vagyunk-e és leszünk-e hittel gazdagok, vagy a hit örömét megtapasztalva mindörökké megmaradunk benne?

Gyermektábor a kétszer kelő nap hazájában

Az elmúlt év szeptemberétől nem lehetett végigsétálni úgy Torockó utcáin, hogy ne szögezték volna nekünk a kérdést: „Ugye jövőre/idén is lesz gyermektábor?” Válaszul a bizakodó kérdésekre augusztus 19-én újra megnyitottuk a helyi unitárius gyermektábor láthatatlan, de érezhető kapuit. A hatnapos táborban 36 gyermek vett részt a településről.

Közös imával kezdtük a reggeleket, leoldottuk saruinkat, és a templom piacán, kéz a kézben köszöntünk meg Istennek mindent: azt, amilyenek vagyunk, azokat, akik mellettünk állnak, akik szeretnek, és akiket viszonszeretünk. Mátyás királyunk meséi indíttatására mindig őszinte és érdekes beszélgetések alakultak ki közöttünk, meghallgattuk egymás véleményét, és közösen szűrtük le a tanulságot. Dalban is elmondtuk érzéseinket, gondolatainkat.

A faluportya-játékban kisszekérrel keltünk útra, és nagyokat nevtünk, amíg begyűjtöttük a kellékeket, s miközben a tarackot kerestük, újra megbizonyosodtunk arról, hogy milyen csodálatos világ lakói vagyunk. A csapatjátékok közben megtanultuk, hogy mennyire fontos figyelni egymásra, az egyéni versenyszámoknál pedig megértettük, és megérettük az összpontosítás ízét. Minden ügyességünket latba vet-

ve készítettük el a keksz-szalámit. Kíváncsi tekintettel figyeltük Czako Piroska és Lakatos Zsuzsa kezeit, akik a torockói keresztszemest tanították meg varrni. A szép munkáknak, a türelemnek jutalma a közösen elfogyasztott Somodi-kalács lett.

Felfedezőútra is indultunk. A Székelykő lábainál, a dombok és sziklák között elszántan és bátran haladtunk úti célunk felé. Fáradtan, de elégedetten érkezünk meg a Kőlyuk árnyékos sziklaüregébe, ahol a múlt jelei után kutakodtunk, s megdöbbenéssel vetjük tudomásul, hogy sok-sok évvel ezelőtt ez a sziklaüreg biztonságot nyújtó hely volt a nagyenyedi diákok számára. Hazaindulásunk előtt, közös énekléssel és tánccal újra életet adtunk a helynek.

A játék öröme vagy csalódása, az együtt megvalósított célok, a sok élmény, a meseírás, a rajzolás, a közösen megtanult dalok mellett, idén a torockói unitárius gyermektábor türelmet, elfogadást, feltétlen szeretetet nyújtott minden résztvevőnek. A vasárnapi istentisztelet keretében emléklappal köszöntük meg minden gyermeknek, hogy egyediségével teljesebbé tette az együtt töltött időt. Búcsúzóul pedig, a táborlakók gyermeki őszinteséggel, csillogó szemekkel énekelték el a táborban tanult dalokat, reménnyel, hogy jövőre, ugyanabban a felállásban, ismét kinyitjuk azt a láthatatlan, de érezhető kaput.

DEMÉNY ÁGNES

Emberül szólni emberhez, Istenhez

MÁRK ATTILA

• Az unitárius egyház nem felejt el jótevőit, hűséges szolgálait, emlékük megőrzésével, munkájuk ismertetésével azokat az alapköveket teszi le, amelyekre a jövőben is építhet. Egy olyan kántornak, tanítónak, művésznek emlékét idézem, aki munkájával emberül tanította szólni híveinket Istenhez, emberhez. Régeni Áron kántortanítóról van szó, akinek munkásságával az utóbbi években behatóan foglalkoztam.

E sorok írására egy nemrég lezajlott esemény készített. 2014. szeptember 6-án, a kálnoki egyházközség lelkésze, Szabó Adél szervezésében neves kántortanítónk születésének 140. évfordulója alkalmával emléktábla-avatóra került sor. Rendkívüli esemény volt, amelyen főleg azok gyűltek össze, akik ismerték őt, családját, vagy valamilyen módon kötődtek személyéhez. Jelen volt Nemes Dénes, Bodokon élő, volt kálnoki unitárius lelkész, személyes ismerőse az ünnepeletnek, Kisgyörgy Zoltán sepsiszentgyörgyi újságíró, aki nagyon sokat foglalkozott szülőfaluja kántortanítójával és a Miskolcon élő Dancs Klára, aki egy szívhez szóló beszámolóban idézte meg a nagypapa emlékét. Jelen volt, annak a falunak a képviselője is, ahol munkásságának nagy részét töltötte: az árkosi Régeni Áron Dalárda és az egyházközség lelkésze, gondnoka tiszteletét róttá le hajdani kántor-tanítója előtt. Az emléktábla avatását követően a kálnoki egyházközség közösségi házában egy rendkívüli képkiallítást tekinthettünk meg Régeni Áronról, amelyet Dancs Klára állított össze a rendelkezésére álló családi archívumból.

Régeni Áron (1874–1968) unitárius iskolamester, orgonista, faragó, festő, restaurátor Kálnokon született. Az elemi iskolát szülőfalujában végezte, majd a tanítóképzőt Székelykeresztúron. Nagyon fiatalon a kolozsvári unitárius templom kántora, a gimnázium kézimunka-oktatója lett. Az Unitárius Közlönyben megjelent írások tanúsítják, hogy kiváló munkát végzett. A kolozsvári idők talán legkiemelkedőbb eredménye az 1913-ban kiadott Unitárius Korálkönyv, amely hosszú évtizedeken keresztül az unitárius kántorok „bibliája” volt.

Az első világháború után Árkosra költözött, ahol az iskola tanáraként 1916–1941 között áldásos munkát végzett. 1920. november 13-án az akkori unitárius lelkész, Végh Benjámin és a főszolgabíró segítségével sikerült dalárdát alapítani, mely 1922-től tagja lett az Erdélyi Magyar Dalosszövetségnek. Régeni Áron lett a dalárda karnagya. Évekkel később néhány tehetséges falubelivel zenekart alapítottak saját készítésű hangszerekkel. A kántori lakhoz tartozó kertet mintakertté alakította. Pedagógusként színdarabokat írt iskolai használatra, *Szív és Lélek* címmel tanköny-

vet az I. és II. osztályos unitárius tanulók számára. A tankönyv 1933-ban jelent meg Kolozsváron. Verselt is, ezek a versek az Unitárius Egyház honlapján is olvashatók. 1943-ban Pálfi Márton, Vári Albert, Sándor János és Pap Domokos segítségével összeállítják az *Unitárius egyházi énekek gyűjteményét*.

Nyugdíjba vonulása után hazaköltözött Kálnokra, ahol tovább folytatta munkásságát. A kálnoki unitárius templom restaurált, festett kazettás mennyezete és a temető festett székelykapuja őrzi keze munkáját. *„Régeni Áron nyug. ig. tanító úr, unitárius egyházunk ez a szerény, mélyen érző, vallásos lelkületű, munkásságát csak áldozat hozatalával felül muló, a székely őstehetség szépségeivel Istentől oly gazdagon megáldott afia”* – ez a méltató idézet a kálnoki egyházközség jegyzőkönyvéből tanúskodik jelleméről.

Régeni Áron a kálnoki templom kazettáinak festése közben

Még élnek olyanok, akik személyesen ismerték, és örömmel osztják meg vele kapcsolatos emlékeiket. Ezek alapján egy vidám, jó kedélyű, mosolygós ember képe idéződik meg, aki öreg korában, jobb kezét a balal tartva dalt komponált az árkosiak kérésére, aki nemes türelemmel viselte hosszú betegségét. Téglás Irma, kálnoki leszármazottja jóvoltából a saját kezével készített bútorok most az árkosi dalárda próbatermét díszítik. A 2008-ban újjáalakult dalárda felvette Régeni Áron kántortanító nevét, és ápolja emlékezetét. Sok tőle származó zenei anyagot őrzünk Árkoson, és bizakodunk, hogy valamikor sikerül kiállítanunk ezeket.

Régeni Áron a kálnoki unitárius temetőben nyugszik. Embertársaiért, egyházáért végzett önzetlen, áldásos munkája nem merült feledésbe, s még hosszú ideig megőrzik emlékét, szellemét Árkoson, Kálnokon, Erdélyben.

Bedő Béla emlékére

Emlékezés egy kedves papbácsira

SZÉN SÁNDOR

• Drága jó Béla papbácsi! Furcsán hangzik talán, de így igaz: szeretteidhez hasonlóan számomra sem volt meglepő, hogy „eljött a te elköltözésednek ideje.” Az utolsó „nagy felkészülődésről” magam is értesültem. Nem annyira régóta, mint ők, csak a közelmúltban, augusztus utolsó szép hetében, amikor hosszú-hosszú idő után a Gondviselés lehetővé tette számomra, hogy úgy mint régen, egy egész hetet tölthettem otthon, az ősi udvaron és házban, a számomra is mindig, önmagát édes otthonná felajánló drága faluban, a világ közepében, „Dakkon”. Több adatott akkor meg nekem, mint Petőfinek, mert nekem nem csak egy, mint neki, hanem hat szép, s a többiekhez hasonlóan emlékezetes „estém volt otthon”. Az egyik, ama szerdai, különösen az. Ültem „rég helyemen” a paplak konyhájában. Úgy hármásban, mint nagyon-nagyon régen. De mindből a régi csak a falak meg én voltam. Minden más volt, s mégis ugyanaz. A hangulat, a légkör szinte azonos volt a hajdanival. Különösen mikor Rád és drága Tanítónénire terelődött beszélgetésünk. Akkor este valahogy ráéreztem arra, hogy életednek 94. évében, betegséged sunyi mód, „titkosan rágó foga” nem hogy abba hagyná, de nagyobb sebességre fog váltani. Csak azt reméltem már, hogy amikor majd az utolsó rostot is átharapja, hogy ezzel megszakadjon ennek a szép és tartalmas, arisztokratikusan fennkölt földi életnek a fonala, én elérkezhető közelségben, otthon Siménfalván legyek. Nem így történt.

A messzi Görögországból csak egy csoda folytán lehettem volna ott, ahol lennem kellett volna, koporsód mellett. Lélekben azonban én is beálltam a datkiak, a te nagy

családod közé, hogy közösen sirassunk el, és közösen mondjunk köszönetet az értünk vállalt és teljesített szolgálatodért.

Mindent köszönünk, drága jó Béla papbácsink. Köszönjük mi, datkiak, hogy a te kezed csorgatta ártatlan fejünkre a keresztvíz elkötelező cseppjeit. Köszönjük, hogy tőled tanulhattuk meg imádságainkat s a Biblia szép, lélekszépítő és gazdagító történeteit. Köszönjük Istennek, hogy téged rendelt minket felkészíteni életünk első nagy és fontos eseményére, a bizonyágtetésre. Köszönjük a konfirmációnk szent izgalmaival, s annak sikere után a leánnyá és legénnyé válás egekbe emelő boldog élményét. Köszönjük, hogy utánad ismételhettük a házassági hűség esküt. Köszönjük, hogy életutjainkra figyeltél, köszönjük, hogy vizsgáink alkalmával velünk és értünk izgultál, és köszönjük azokat a sokszor hallott, önfeledten örvideni tudó boldog kifakadásaidat, amikor valamelyikünknek terve, felvételi je, álma sikerült, valóra vált. És köszönjük az együtt érző szomorúságot és bánatot akkor, amikor kudarcot vallottunk, amikor megtántorodtunk vagy elvágódtunk életünk országútján. Köszönjük, hogy drága halottainkat nemcsak elpredikáltad, hanem szívből meg is sirattad, s így minket még inkább megsirattattál. Köszönjük, hogy mindennapjaink része és részese voltál, ki „örvendeztél az örvendezőkkal és sírtál a sírókkal”. Áldjon meg pihenésedben mindezekért a jó Isten.

De én ezenkívül is szólni akarok, mert ha tőled a datkiak sok jót és szépet kaptak, meggyőződésem szerint mind közül én részesültem a legtöbb jószágban, odafigyelésben, támogatásban, biztatásban, bátorításban, emberbaráti szere-

tetben. Köszönöm küzdelmes és ettől szép és tartalmas gyermekkoromban a tőled megtapasztalt pártolót, amolyan apai jószágot, köszönöm, hogy nemcsak tanítványod, de egy kicsit fiad is voltam, akit jó tanáccsal elláttál, akit meghallgattál, és útba igazítottál, s aki még pap koromban is úgy léphettem át a paplak kapuját, mint aki haza érkezik. Mindig is büszke voltam arra, hogy Gyuri fiadnak évek hosszú során át a barátja lehettem, s hálás voltam mindig azért, hogy ama sajnálatos változás után közted és köztem minden a régi-ben maradt. Köszönöm neked, drága jó Béla bácsi, palástomnak egy részét, darabját, azt az őszinteséget, amellyel egyfelől biztattál és serkentettél a lelkészi pályára való ráállásomban, de ugyanakkor figyelmeztettél is, mondván: Sándor, ez egy biztos falat, de tudnod kell, nem nagy falat.

Köszönöm a lelkészi hivatás gyakorlásának tőled ellesett praktikáit, ebből a gazdag élményállományból való merítés hasznát és áldását. És köszönöm azokat a felejtethetlenné, minden tekintetben gazdag estéket, amit hármásban, Papnéni-tanítónéni, Te meg én, éjszakákba nyúló kedélyes és kellemes, lélekfinomítóan szellemes humorral megtűzdelt beszélgetésekben töltöttünk el, amikor én Isten völgyéből, Jobbágyfalváról érkeztem a világ közepébe, „Dakkra”. Egyszer történt meg csupán, hogy miután otthon felgyúlt munkámat elvégeztem, úgy mentem vissza Jobbágyfalvára, hogy be sem szólta hozzád. Azonnal jött is a jogos megrovás, amit nem én, hanem jó Anyám kapott: miféle dolog ez Sándor részéről, Margit, hogy úgy ment vissza, hogy nem is szólt be hozzánk?! A ragaszkodó és értékelő szeretetnek ilyen hiteles bizony-

ságával nem sokszor volt alkalom találkozni sem azelőtt sem azután.

Drága jó Béla bácsi!

Mióta elhagytad Datkot, élően csak egyszer találkoztunk, akkor, amikor szenteltük a szentgyörgyi templomot. Mindig csodálatos élményként adatott megélnem, amikor egy tömegben felfedezhettem egy számomra különleges, kedves arcot. Akkor is előntötte szívemet az a nemes melegség, amidőn felfedeztelek a templomi padban. Aztán volt egy levél általi találkozásunk is, amikor felköszöntöttelek 90. születésnapodon. A válaszodat ezután már ereklye számba menően fogom őrizni. Miként az ajándékba és emlékül kapott énekeskönyvet is, melyet 1970. augusztus 9-én történt kon-

firmációmkor remegő jóérzéssel vehettem át kezedből, drága szép templomunk piacán. Ebbe az énekeskönyvbe Ildikó lányod gyöngy betűkkel írta bele az általad számomra kiválasztott bibliai verseket: „Gyönyörködjél az Úrban és megadja néked szíved kéréseit. Hagyd az Úrra a te utaidat és bízál benne, majd ő teljesíti.” Soha nem tudtam meghatódás nélkül kezembe venni ezt az énekeskönyvet, ennyire tisztán és minden mélységében voltál képes látni az én akkori helyzetemet, de jövődömet is. Azóta lett ez a két zoltárvers számomra az egész Szentírásból a legkedvesebb tanítás. Amíg testi ereje ezt lehetővé tette, ez az énekeskönyv volt hű társa jó Anyámnak a vasárnaponkénti istentiszteleteken. Aztán hat és fél

évvel ezelőtt végleg kiesett kezéből, s halála napjáig Bibliájával együtt ott pihent a siménfalvi paplak nyári konyhájának egyik polcán. Ma is ebből tanítom a zoltárok hangjára-dallamára a siménfalvi vallásórás gyermekeket.

És lett volna még egy harmadik találkozásunk is. De ez már csak ilyenre sikeredett. Ha pedig olyan is lett volna, mint azoké a datkiaké, akik koporsód mellett állhattak, az sem lett volna jó, mert „nincs köszönet benne, nincsen istenáldás”. Nem lett volna jó, mert nem ilyen találkozóra vártam, nem ilyenre készültem. Az igazi majd csak oda-át lesz.

Addig is, a datkiak nevében is, fájó szívvel búcsúzom én, örökre hálás tanítványod,

SÁNDOR

NŐK VILÁGA

UNOSZ-konferencia Szentábrahámon

BLÉNESSY JOLÁN

• Az idei országos nőkonferencia házigazdája a székykeresztúri egyházkörhöz tartozó Szentábrahám volt. Augusztus 30-án, a korai napsütésben, ünneplőbe öltözve és lelkileg is ráhangolódva indultunk el közelebről és távolról, hogy részt vegyünk a seregszemen. 70 egyházközségből több mint 300 képviselő jelent meg, akiket a házigazdák szeretettel fogadtak. Jó volt találkozni régi ismerősökkel, megtudni, mi történik a nőszövetségek háza táján, üdvözölni egymást, és átérezni a közös összetartozás örömeit.

A napi program a zsúfolásig megtelt helyi kultúrházban kezdődött a zászlók bevonulásával. Ezt követően Berei István helyi lelkész a szeretet hangján üdvözölte a megjelent asszonyokat, akik az unitárius vidékekről a céllal jöttek Szentábrahámmra, hogy új jövőt álmodjanak a nőszövetségek tevékenységében. Ennek megvalósítására kérte a jó Isten áldását áhítatában. Ezek után Dimény Csilla elnöknő köszöntötte a 23. konferencia résztvevőit, és ismertette a napi programot. Az üdvözlések rendjén Lőrinczi Lajos esperes lelkész egy szép verssel hangolta rá az egybegyűlteket a tartalmas együttlétre: „Nem akarok felégetni semmit! Csak apró tüzeket gyűjtök az éjben, hogy senki ne fázzon a téiben, hogy senki ne féljen a sötétben!” Kovács István közügyigazgató üdvözlő beszé-

dében kihangsúlyozta az asszonyok fontos szerepét az egyházak életében. Illyés Gyula gondolatait idézte, és arra biztatott, hogy bugyoláljuk egyházunkat szeretettel, töltsük ki lélekkel, melegséggel. Bíró Rozália szenátor asszony köszöntő szavai arról szóltak, hogy a közösség erejét a nők kell megőrizték, bátran vállaljuk és mutassuk meg önmagunkat, hisz a szív ereje mindennél nagyobb. Borboly Melinda Hargita Megye Tanácsa részéről köszöntötte a résztvevőket. Gondolatai azt hangsúlyozták, hogy a férfi teremti meg a világot, a nő pedig ápolja, gondozza és megtartja.

Az üdvözlőbeszéd után a vándorabrosz átadása következett. Az ürmösi templomot egy évig díszítő zászlót átvevő szentábrahámí képviselők kihívásnak és megtiszteltetésnek érezték, hogy egy évig náluk lehet a vándorabrosz, erősítve az összetartozás érzését az egyházközségben.

Ezután dr. Bagdy Emőke pszichoterapeuta előadására került sor *Egészség és spiritualitás* címmel. Élmeny volt végighallgatni a másfél órás előadást, mely az ember lelki fejlődését vázolta. Az előadás után átvonultunk a helyi templomba, ahol Mátéfi Tímea lelkész tartott istentiszteletet. Beszédében a derék asszonyról szólt, akiben bízunk a férje, ügyel háza népe dolgára, adakozó, kezét nyújtja a rászorulóknak, bölcsen nyitja meg a száját. Az istentisztelet végén Lőrinczi Lajos esperes felszentelte az énlaki, székelyudvarhelyi (második), homorodújfalvi, székelyderzsi és kissolymosi nőszövetségekből érkező új zászlókat. Majd a közgyűlés munkálatai következtek. Zsigmond

Júlia a magyarországi unitárius egyházkerület üzenetét tolmácsolta. Dimény Csilla elnökhelyettes a nőszövetségek tevékenységéről számolt be, amelyet előzetesen mindenki elolvashatott az igényesen megszerkesztett konferenciafüzetben. A pénzügyi beszámoló után Dicsőszentmártont jelöltük ki a jövő évi konferencia helyszínéül. Ezek után a lókodi látogatás programjának összeállítása következett, majd a helyiek műsora zárta az ünnepségsorozatot.

Végezetül Asztalos Klára UNOSZ-titkár köszönetet mondott a szentábrahámí egyházközség asszonyainak, a lelkész-házaspárnak és mindenkinek, aki hozzájárult ahhoz, hogy a konferencia sikeresen megvalósuljon, terveink születhessenek, és ezáltal hasznosabbak lehessünk.

A konferencia közebéddel zárult a helyi kultúrotthonban.

Köszönjük a házigazdáknak az alapos szervezést és a szíves vendéglátást.

A közös munka öröme

A sepsiszentgyörgyi nőszövetség régi álma valóra vált: az elmúlt hónapokban a konfirmáló ifjakat sikerült bevonni a nőszövetség tevékenységeibe. Erre 2014 áprilisában és májusában került sor, miután az UNOSZ-ICUW által meghirdetett pályázaton sikeresen vettünk részt. Pályázatunk címe *Süssünk, süssünk valamit*, nagy sikert aratott mind a konfirmandusok, mind nőtestvéreim körében. Az első találkozásunk alkalmával meséltünk nekik azokról a tevékenységekről, amelyeket a nőszövetség kifejt az egyházközség keblében, és amelyeknek fő célja: megőrizni hagyományainkat, átadni azokat az utánunk jövő nemzedéknek, egy kis kóstolót nyújtani az ifjaknak a dédmamák finom süteményeiből, és megmutatni azt a lélekemelő örömet, amelyet a közösen kifejtett munka során érezhet az ember, amikor a közösségéért tesz valamit.

Csoda volt látni, hogyan kavartak, gyúrtak, formáztak a sütemények elkészítésekor fiúk és lányok. Nagy örömet váltott ki mindkét generáció résztvevőiből a frissen sült sütemények látványa, illata, íze is, többen mondogatták, hogy nem is olyan ördögös dolog ez a süteménykészítés, csak lelket és szívet kell belevinni, és akkor biztos a siker. Ennek gondolatát igyekeztünk mi, nőszövetségi tagok átadni fiataljainknak.

Reméljük, hogy bárhová is sodorja őket a sors, boldogan fognak emlékezni a közösen eltöltött órákra, és talán lesz közöttük olyan lány is, aki majd felvállalja és megéli a nőszövetségi munkát, amikor felnőttként újragondolja, hogy mi is volt ennek az együttműködésnek a hivatása.

Bízunk benne, hogy megértik: szeretettel és odaadással kell szolgálnunk közösségeinket, tennünk kell unitárius hitünk megmaradásáért, hagyományaink ápolásáért, mert át kell adnunk ezeket az értéket az utánunk jövőknak.

A konfirmált ifjaink a nőszövetségtől egy-egy unitárius énekeskönyvet kaptak ajándékba konfirmációjuk ünnepén azzal a céllal, hogy még emlékezetesebb legyen bizonyágtételük, ha öröm vagy bánat éri lelküket, legyen amit elővehessenek, és legyenek éneklő gyülekezettagok. Kívántunk nekik Istentől megáldott, örömben gazdag, sikeres életet, és kértük, hogy az előttük is mindig nyitva álló templomkapukat gyakran lépjék át.

Bízunk benne, hogy ezt a fiatalokkal való közös programot az elkövetkezendőkben is gyakorolhatjuk, mindnyájunk örömére. Ehhez kérjük Isten áldását, megtartó erejét!

VÁNCSA CSILLA

IFJÚSÁGI OLDAL

Kultúrák kavalkádjában

MAGYARI ZITA EMESE

• Azt hiszem, május lehetett, amikor először hallottam az IARF-ről (International Association for Religious Freedom – A Vallásszabadság Nemzetközi Egyesülete), aztán érkezett a hír, hogy az IARF által idén megrendezésre kerülő kongresszusra az ODFIE is küldhet érdeklődőket, és akár én is egyike lehetek ezen küldöttség tagjainak. Kicsit érettségi közeli hangulatomban igazából fel sem tudtam fogni, miről is szól ez az egész, talán meghatódva, félelmekkel tele mondtam igent. Bevallom, akkor még azt sem tudtam, mi közünk lehet az IARF-hez nekünk, erdélyi fiataloknak...

Aztán a nyár, ahogy az lenni szokott, gyorsan elilant, és eljött augusztus 23-a, amikor Antonya Ilonával és Elekes Zsolttal kíváncsian, különböző elvárásokkal elindultunk felfedezni a különleges angliai várost, Birminghamet. Tudtuk mindannyian, hogy a világ tárulkozik majd eléink ott, hiszen egy nemzetközi konferenciára érkezünk, ahol szinte az egész világ megmutatkozik.

Néhány óras élményekkel tele repülés után megérkeztünk Birminghambe, a lábunk előtt hevert egy város, ami a felhők fölül igencsak vonzónak tűnt. Egy város, tele fényekkel, akár Las Vegas vagy Hollywood, aztán egy hatalmas repülőtér, angol vagy inkább amerikai filmekből ismert sötét bőrű egyenruhás hölgyekkel, férfiakkal: „Jó estét, üdvözljük Birminghamben! Az útlevelét kérem! Tovább mehet!”, vagy „Elnézést, segíthetek? Önök ugye turisták?” Ilyen és hasonló kérdések egy teljesen idegen város repterén, vonatállomásán, majd legvégül a szálláson. Elsőre mindannyiunknak furcsának tüntek ezek a kérdések, de visszagondolva már tudom, hogy csupán önzetlen segítői szándékkal, esetleg hivatalból hangzottak el.

Elszállásoltak, majd elindultunk a cél felé, a birminghami egyetemre, tipikus angol taxival, tipikus angol forgalomban, ami igencsak érdekesnek bizonyult. A „bejelentkezési iroda” meglátogatása, illetve a megnyitó után mintha egy egyleti délutánba csöppentünk volna: kb. 30 fiatal ült körbe és rendre egymás után mondta el a nevét, az országot, ahonnan érkezett, és néhány mondatot magáról, illetve kultúrájáról, hagyományairól. Nem maradt el a szintén egyletezéséről ismert „címlista” sem, körbeadtunk egy lapot, amelyre mindenki felírhatta adatait, hogy majd a különböző közösségi portálokon megoszthassuk egymással tapasztalatainkat, tarthassuk a kapcsolatot. Aztán, ahogy az egyletezéseken lenni szokott, játszottunk is, és végül eljátszadottunk a gondolattal: mi vagyunk a jövő, a mi kezünkben is lehet a világ sorsa, csakis mi tehetjük szebbé, jobbbá a világot, amelyben élünk!

Talán ez volt a konferencia legszebb ajándéka: megtapasztalni, hogy bár a világ különböző pontjain élünk, más nyelvet beszélünk, más-más vallást képviselünk, és még a bőrünk színe is más, mi mégis mind fiatalok vagyunk, olyanok, akik ugyanazon problémákkal küzdenek: szabadok szeretnénk lenni, küzdeni szeretnénk a legyőzhetetlennel, valami mást szeretnénk, valami újat, valami jobbat, mindannyian meg szeretnénk változtatni a világot.

A konferencia témája adott volt: *A szabadelvű valóság kihívásai a digitális korban*. Jó volt részt venni

Járed Akama Onyari, Kenya békekövetének társaságában

az előadásokon, megismerni más kultúrák felfogásait, esetleg felfedezni önmagunkat egy-egy előadásban. Természetesen nemcsak előadásokról szólt ez a kongresszus, a megismerésvágy, a kíváncsiság és nyitottság özönlötte el a birminghami egyetem termeit. „Elnézést, ti honnan vagytok?”, „Ó, Erdély, Kolozsvár, ott már jártam...”, „Meséj egy picit, hogy éltek ti Erdélyben!”, hangzottak el a kérdések, kérések. Ismerkedtünk, barátkoztunk, így próbáltunk adni valamit egymásnak a kultúránkból. Nem volt ott kivétel, nem volt megkülönböztetés, nem volt „kicsi” és nem volt „nagy”, csak tiszta kíváncsiság, önzetlen odafigyelés, barátkozás.

A kongresszus különlegessége talán mégsem ez, hanem inkább az, hogy mi is megismerhettünk egy-egy kultúrát, egy-egy vallást. A Birminghamben eltöltött négy nap alatt öt különböző vallás mélységeiben merülhettünk el. Öt helyen láthattunk valami újat, valami mást... Míg a délelőtti és délutáni előadások más-más nézőpontokat állítottak fel a világ nagy kérdéseiről, különböző kultúrákat ismertettek, az esti

istentiszteleteken egy-egy pillanatra mi is átélhettük azt, amit csak egy buddhista, hindu vagy neoprotestáns ember élhet át... Egy-egy pillanatra mi is azzá váltunk, amik ők, levettük cipőinket, tiszteletünket tettük a különböző szimbólumoknak, bekötöttük a fejünket, majd együtt ültünk asztalhoz, és ilyenkor még a rizs is kicsit más lett... Különleges volt minden egyes pillanat, különleges volt minden egyes kis közösség, amelyekbe nap mint nap becsöppentünk, és amelyeknek részesei lettünk.

Bár Birmingham nem egy tipikus angol filmbe illő álmváros, egyáltalán nem az, amire számítottunk – sáros és szemetes –, számunkra mégis különleges lett... Különleges egy kongresszus miatt, amelyen a kultúrák kavalkádjában rábukkantunk az egységre, arra, hogy bár különböző kultúrákat, vallásokat, esetleg népcsoportokat képviselünk, mi mindannyi-

an emberek vagyunk. Emberek nagy álmokkal, akik ugyanúgy keresik helyüket a világban, keresik a megértést, az elfogadást, az igazat; akik változtatni akarnak vagy legalább irányt mutatni a változásra.

Ma már tudom, mi az IARF, azt is tudom, hogy mi közünk lehet hozzá nekünk, erdélyi fiataloknak, és ma már tudom, hogy bár ijesztően nagyok a földrajzi távolságok, a világ minden egyes csücskén találhatunk barátságos, kedves embereket. Hiszem azt, hogy a kongresszuson elkezdett nagy álmok, tervek meghozzák eredményüket, hogy nem hiábavaló a harc az igazunkért, a szabadságért, az álmainkért, és nem hiábavaló tartozni valahová, ismerni, látni.

Köszönettel tartozunk mindenkinek, aki valamilyen módon hozzájárult ahhoz, hogy ezen a kongresszuson részt vehessünk, és életre szóló élményekkel gazdagodjunk!

Ökonapok újra!

Szeptember 12–14. között immár ötödik alkalommal szervezett ökológiai napokat az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet a nyáradmenti Kisadorjában. A rendezvény célja a fiatalok figyelmének felhívása a különböző környezeti problémákra, illetve olyan megoldások ismertetése, amelyek elérhetőek, helyileg és egyénileg is megvalósíthatók. A rendezvény egy baráti társaság kiruccanásából indult öt éve, és azóta már nagyon sokan megfordultak a programokon.

A résztvevők a következő településekről érkeztek: Szentháromságról, Jobbágytelkéről, Jobbágyfalváról, Gálfalváról, Marosvásárhelyről, Szabédéről, Magyar-sárosról, Segesvárról, Kolozsvárról, Csikfalváról és Kökösről.

Péntek este a szennyezésről kaphattak egy kis ízelítőt a fiatalok Keresztes Kriszta Kincső biológia szakos egyetemi hallgatótól, aki megdöbbentő adatokkal és képekkel kívánta érzékelteni az eddigi környezeti katasztrófák következményeit. A fiatalok azonban mégsem a reménytelenség érzésével utaztak haza vasárnap, ugyanis szombaton délután Farkas István biológus, mesterképzős hallgató előadása különböző megoldásokat sorakoztatott fel a környezetkárosítás megelőzésére, amelyeket ki-ki a maga környezetében, saját háza táján is megtehet.

Szombaton délelőtt a fiatalok gyalogtúrára indultak a szentháromsági Tüzes-hegy csücskére, Fekete Botond vezetésével. A sétát kisebb-nagyobb pihenőkkel 4 óra alatt tették meg, visszafele azonban már csak a kitartóbbak gyalogoltak, a többiek egy biójárgányt igényeltek, vagyis szekéren tértek vissza a táborba. A fáradt túrázókat meleg gulyás várta. Ebéd után a már hagyománnyá vált szemétszedésre került

sor Kisadorján utcáin; a fiataloknak 6 zsák szeméttől sikerült megtakarítania a nyáradmenti kis falut.

Ezután a résztvevők sportban és kvízzjátékokban mérték össze ügyességüket, tapasztalatukat négy csapatba tömörülve. A sportvetélkedő feladatai fizikailag kimerítették a fiatalokat, ezt követően az értelmüket és műveltségüket igénybe vevő kvízvetélkedő szintén kihívás volt. A legjobban teljesítő csapatok jutalomban részesültek.

Estéknél Gergely Noémi és Kedei Orsolya lélekemelő áhítatai csendesítették el a szomjazó lelkeket. Vasárnap a kisadorjáni unitárius templomban a szolgálatvégző Györgyilyés Izolda nem mindennapi istentisztelettel méltón zárta a nyár utolsó egyetemes rendezvényét.

Akik az idén kimaradtak, ne aggódjanak, hisz a szervezők szerint lesz folytatás. A pozitív visszajelzések és az érdeklődés azt bizonyítja, van amiért rendszeresen ilyen témában találkozni, felhívni a fiatalok figyelmét a jelenkori társadalom problémáira, és hogy mit tehetünk ezekben a kérdésekben.

CSÉCS SÁNDOR, KERESZTES KRISZTA KINCŐ

	A vers első sora	A vers második sora	Tejtermék	...-ce, kínai filozófus volt	Költői indulatszó	Zorro jele	Elem szolgáltatója	Gyerek-nevelő szabadság, röviden	
Észak, röviden		Téli hull							Y
Francia Nóra						Lóbiztatás			
Volt, röviden		Skálahang			Ágat levág				
		A holló költője			A fejét tartja				
Az egyik szülő				Értékes bundájú ragadozó	Gramm				Genf egyik fele!
								Sürgetés	Női név
Fontos, vagy helyéről kivett									
Keleti táblajáték			Bűnt megvall				Gyomnövény	E	V
			Szélesen csíkos						
Angol helyeslés				Falusias női név	Térmértani alakzat		Vékony csomagolóanyag		
							Hargita megyei falu		
Szám is, betű is		Megölel						Tehén testrésze	
		Becézett Erika						Kis leány	GY
Régi magyar férfinév					Pusztít				Magyar szappan
					Latin kettős hangzó				Fűszer
Svájci üdülő-város						Vicces, humoros			Fent, közepén!
									Felső végtag
	Z						Egylencsés szemüveg		
							Északi folyók		
							Dévény határai!		Atmoszféra, röviden
							Nagy szláv nép		Keresztül taszit
Szólít, népiesen									
Esőn álló							Ártalom		Dehogy!
							Liba mondja		Becézett Ilona
Zavar, tájszóval									Korjelző rövidítés
									Lenti helyre
Névelő						Babasírás			
Portugál autójel						A csúcs eleje!		Nyugat-Szamaoa pénze	
								Naplórész!	
							Sark		
							Orvosnál mondjuk		
Magyar város a Mecsek alján									S

.....
 Engem Városhalva sok fáradozása
 Épített, nyugodjék, kin az Úr áldása,
 Ez lőn Zoltán Péter kurátorságában,
 Zoltán János egyik egyházfiségében,
 Másfelől Gál Ferenc társ szolgálatjában,
 Ezerhétszáz nyolcvan ötödik folytatában.”

A rejtvény megfejtése a városfalvi templomban olvasható vers első két sorát tartalmazza.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

Kiadja a Magyar Unitárius Egyház, Kolozsvár
 Alapítási év: 1888. Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség: Demeter Sándor Lóránd főszerkesztő, Bálint Róbert Zoltán szerkesztő, Márkó László médiareferens

Munkatársak: Asztalos Klára (Nők Világa), Czire Alpár (fotó), Gergely Noémi (ifjúsági oldal), Szombatfalvi József (honlap).
 Tördelés: Virág Péter. Olvasószerkesztő: Kürti Miklós
 Készült a kolozsvári Gloria Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme: 400105 Cluj, B-dul 21 Decembrie
 1989 nr. 9. tel./fax: (0)264-593236/(0)264-595927
 kozlony@unitarius.org

A lapszám megjeleníthető: kozlony.unitarius.org

Lapterjesztés és adminisztráció: **Szabó Zoltán**. A lapok kiszállításával kapcsolatos felvilágosítás: **Verbum Egyesület, Simon Ferenc**, tel.: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe érkezésének határideje: a tárgyhó előtti hónap 20-a. Kéziratokat nem őrünk meg, és nem küldünk vissza. Közlésre szánt fényképeket kérésre visszaküldünk. A lapban közölt írások nem tükrözik feltétlenül a szerkesztőség nézeteit.

ISSN 1220-8418

„Mert akik jól szolgálnak, szép tisztességet szereznek maguknak...” (1Tim 3,13)

2014. szeptember 29-én hálaadó istentisztelet keretében ünnepelték a kedei templom újjáépítését – Dobos István, Furu Árpád és Sándor Dénes felvételei

Andrási Benedek vallástanár, aligazgató BMUG (Székelykeresztúr), **Bakó Botond** újságíró (Nagyenyed), **Blénessy Jolán** (Székelyudvarhely), **Csécs Sándor** diák (), **Demény Ágnes** teológiai hallgató (Torockó–Kolozsvár), **Furu Árpád** műemlékvédelmi szakmérnök (Kolozsvár), **Kecskés Csaba** esperes-lelkész (Marosvásárhely), **Keresztes Kriszta Kincső** diák (), **Lakatos Csilla** lelkész, pszichológus (Miskolc), **Lőrinczi Károly** ny. lelkész (Aranyosrákos), **Magyari Zita Emese** teológiai hallgató (Kolozsvár–Szentháromság), **Márk Attila** énekes (Árkos), **Máthé Gyöngyi** magyartanár (Gyergyószentmiklós), **Moldován-Szeredai Noémi** lelkész (Csekefalva–Kede), **Pap Mária** lelkész, püspöki titkár (Kolozsvár), **Rüsz-Fogarasi Tibor** lelkész (Kolozsvár), **Szalay Zsuzsanna** pszichológus (Székelyudvarhely), **Székely Kinga Réka** hitéletfejlesztési és missziói előadó-tanácsos (Homoródszentpéter), **Szén Sándor** lelkész (Siménfalva), **Váncsa Csilla** nőszövetségi elnök (Sepsiszentgyörgy), **Váncsa Csilla** nőszövetségi elnök (Sepsiszentgyörgy)